

Ilinniartitsisoq

IMAK - Grønlands lærerforening

Qeqertarsuup Atuarfia 2013

December '14

December '14

- 3 Atuarfik piorsartuartigu – nunarput pillugu
4 Lad os udvikle folkeskolen – for landets bedste
- 6 Ilinniartitsisoq angalasartog
8 Den rejsende lærer
- 10 Nalilleeqqinneq, nuannersutigut narrujummminartutigullu
12 Evaluering på godt og ondt
- 14 Minngortunnguup Atuarfiani qaammaneq akisuguppoq
16 Lys forude for Minngortuunnguup Atuarfia
- 18 Masterimut ilinniaqqittoq: - Naallerneqartutut misigisimavunga!
21 Under masteruddannelse: Jeg føler mig tacklet groft!
- 24 iPad Qeqqani, suli sikorlaamiittutut ippoq
25 iPads i Qeqqata: Stadig på ny is
- 26 Atuarfimmi socialrådgiverimik atorfeqartitsineq iluaqutaasoq
28 Ansættelse af socialrådgivere i skolen har gavnet
- 30 Pisortat pisortaanerillu work-shop atorlugu Qeqqatta kommuniani ataatsimiinnerat
32 Skoleledere i rundkreds
- 34 Qaratsamikkut innarluutillit "kulumbanngorlugit" atuartinneqartarput
36 Børn med psykiske handicaps undervises i "klumper"
- 38 Kingullermit
39 Siden sidst

Ilinniartitsisoq

Udgivet af IMAK

Ansvarshavende redaktør:
Sivso Dorph

Redaktion:
imak@imak.gl

Justus Kaspersen – Ilulissat
namibia@greenet.gl
Tlf. 542263

Layout:
Jan Ellesgaard

Forside-/bagsidefoto:
Jan Ellesgaard

Oplag:
1.250 stk.

Tryk:
TOPTRYK, Gråsten

Deadline næste nummer:
2. februar 2015

IMAK

Noorlernut 23
Postboks 867
3900 Nuuk
Tlf. 32 25 50
Fax 32 50 61
Email: imak@imak.gl

Siulittarsoq/Formand

Sivso Dorph
Noorlernut 23
Postboks 867
3900 Nuuk
Arb. 32 25 50
Mobil 54 33 39
Pri. tlf. 31 10 29
Email: sdo@imak.gl

Atuarfik piorsartuartigu – nunarput pillugu

Qinersisartut maanna taasisimalerput. Naalakkersuiner-mik suliallit maanna akisussaassutsumik tigusissapput. Kissaatigaarput naalakkersuiner-mi suleriutsit patajaatsut uuttoruminartunik anguniagallit, inuup imminut piler-sorsinnaanissaanut aqutissiuussisut. Kissaatigaarput naalakkersuiner-mik ingerlatsineq tutsuiginartoq, amerlan-erussuteqarluartunik peqataaffigineqartoq, isumaqatigiil-luni suliniutigineqarsinnaasunik salliutitsisoq, isumaqa-tigiinngissutit pinnagit, taakkumi avissaartuutsitsisarmata. Kiisalu kissaatigaarput naalakkersuiner-mik suliallit oqalo-qatiginneriaaseq inuppalaarnerusoq ingerlatilissagaat.

Kissaatigivarput atuarfeqassasugut meeqqatta ilinnia-rusullugu kissaatigisaannut ingerlariaqqinnissaannut tunniussisinnaasumik. Kissaatigaarput atuarfeqassasugut atuartut ataasiakkaat piginnaasaannik, kissaatigisaan-nik takorluugaannillu inissaqartitsillunilu periarfissiisumik, aamma meeqqanut immikkut pisariaqartitsisunut.

Nuummi aqut taamaattoq atuallanneqaralarpoq. Atuaqatigiiaani tamani atuartunut tamanut nukissanik tunisisunik ikorfartuutitsisoqaralarpoq. Taakku upernaap ingerlanerani sipaarneqarput, taamaalliluni ullumikkut ilin-niartitsisup ataatsip atuartut 26-it kisimiilluni atuartitariler-pai, naak klasseni taakkunani aamma atuartorpassuit immikkut pisariaqartitsisuugaluartut. Tamatuma nas-satarissavaa atuartut atuartitsiner-mi pissarsiarisartagaat annikillissasut, Kommuneqarfik Sermersuumi atuarfimmu-tingerlatsivimmi isumaqartoqarmat atuartut atuaqatigiinni tamani akuutinneqalissasut, atuartut pissusilersuutaat qivianngivillugit.

Akuutitsilluni atuartitsineq pitsaasuuvuq, ajunngitsumik ator-neqarfimmini. Akuutitsilluni atuartitsineq atuartunut pissarsissutaasinnaanera ajornerulersitsisinnaavoq, meeqqanut immikkut pisariaqartitsisunut atuartunut ta-persersuisussanik inissiisoqarsimangippat. Akuutitsilluni atuartitsineq sipaarniarnerinnarmik tunngaveqassanngi-laq, akuutitsilluni atuartitsinerup piumasaqaatigaa, atuarfik pisariaqartunik sinaakkusiisimassaaq atuar-tunullu immikkut pisariaqartitsisunut tapersersuisussanik peqartitsissalluni, tamannami akuutitsilluni atuartitsiner-mi siunertaammat. Nunatsinni eqqaamasassarput tassaavoq misissuinerit takutinnikummassuk nivarsiaqqat atuartuu-

titta pingasorarterutaat nukappiaqqallu aamma arlalissuit kinguaassiuutimikkut kanngutsaatsuliorfigineqarnikum-mata, atuartorpassuummatalu inuuniarnermikkut ajor-nar-torsortuneersut. Taakku taasakka atuaqatigiinni affaat sinneqqasinnaasarpaat, pissutitsimikkullu nipaarlusin-naallutik sakkortuumilluunniit pissusilersoriaaseqarsin-naallutik, taamaattumillu angujuminaatsusinnaallutik.

Kalaallit Nunaat aningasaqarniarnikkut artornartorsiorfim-miippoq, aningaasat eqqarsarluuqaarluni ator-neqartari-aqarlutik. Atuartuutitta arlalissuit atuarfimiit soraarum-meerner-mut allagartartik ilinniagaqaaqqinnissaminnut atorsinnaasannigilaat angusaluppallaarsimagamik. Atuarfik sipaarniarfigigutsigu pissutsit suli ajornerulissap-put nunatta siunissaanut akornusiillutik. Imaassinnaavoq nunarsuarmi atuariit akisunersaasa ilaat atuarfeqarfigigipput, tamannali peqquteqarpoq nunarput isorartoorsuummat atuarfeerarpassuaqarlunilu. Piffis-sami matumani atuarfimmik naliliinerup ukiaq manna ingerlanneqartup inerner-mi pissangalluta utaqqivavut. Atuarfik inerisarneqartuartaqarpoq atuartuutitta ilin-niagaqalernissaannut aqutissiuussisumik. Atuarfim-mik inerisaanissamut aqutissat ilagaat ilinniartitsisunik pikkorissaasarneq ilinniartitseqqittarnerlu, taamaalil-lutik pisussanut piareersimajuaannalersillugit imaluun-niit atuartitsiner-mi aalajangersimasuni pisariaqartunik sakkussaliinermigut. Taamaattumik kipiluttunartupilus-suuvuq Kommuneqarfik Sermersuup ilinniartitsisunik pikkorissaasarneq ilinniaqqittarnerlu tamaat sipaarniarfi-ginikummassuk. Inuiaqatigiit atuarfimmik pingarner-ulersitsisariaqarput. Atuarfik tassaasariaqarpoq atuartut ilinniaqqinnissaannut sakkussaliisoq kajungilersitsisorlu. Matumuuna Naalakkersuisunngortussat kikkussagalul-arnersut atuariup pitsaasumik ineriartornissaanut oqalo-qatigiinnissamut qaaquavut, pitsaanerpaamik siunner-feqarnissaq ineriartortitsisinnarlu aqutissiuukkusullugit – nunatta siunissaa pillugu.

Sivso Dorph

Lad os udvikle folkeskolen – for landets bedste

Vælgerne har nu stemt. Nu skal politikerne tage ansvar. Vi ønsker politisk stabilitet med målbare målsætninger, der sætter den enkelte borgers evne til at forsørge sig selv, øverst på dagsordenen. Vi ønsker politisk stabilitet, der bygger på en bred koalition, hvor enighedspunkterne skal stå øverst på dagsordenen fremfor, at det er uenighederne, da uenigheder splitter. Derudover ønsker vi, at politikerne udviser god tone i deres fremfærd.

Vi ønsker en folkeskole, som giver vores børn adgang til de ønske uddannelser, de måtte have. Vi ønsker en folkeskole, der giver rum og muligheder til at udvikle de enkelte elevers færdigheder, ønsker og drømme, også for børn, der har særlige behov.

I Nuuk var man godt på vej. Man brugte en række resursepersoner til at bakke op om de enkelte elever i hvert klassetrin. Dem sparede man i løbet af foråret, sådan at de enkelte lærere nu sidder alene med op til 26 elever i hver klasse, hvoraf en del af eleverne har særlige behov. Det betyder, at elevernes udbytte af undervisningen bliver væsentlig forringet, fordi forvaltningen i Kommuneqarfik Sermersooq har den holdning, at alle elever skal inkluderes i klassen, uden at skele til elevernes adfærdsmønstre.

Inklusion er godt, der hvor den kan bruges. Inklusion forringer elevernes læring, hvis ikke man har tilført resursepersoner til elever med særlige behov. Inklusion skal ikke bare være en spareøvelse, da inklusion forudsætter, at skolen rummer de nødvendige rammer og giver den nødvendige støtte for de elever, som har særlige behov. Det er tankegangen ved inklusionen. Det vi i Grønland skal huske på er, at undersøgelser har vist, at over 1/3 af pigerne og over 12 % af drengene har været udsat for seksuelle krænkelse, at en stor del af vores elever kommer fra socialbelastede hjem. Alene disse to grupper kan i en klasse udgøre over halvdelen af eleverne, hvor de enten kan være udad reagerende eller meget tilbageholdne, som derfor er meget svære at nå ind til.

Grønland befinder sig i en svær økonomisk situation, hvor pengene skal bruges fornuftigt. En stor del af vores elever kan ikke bruge deres afgangsprøveresultater til

en videreuddannelse, da disse i for mange tilfælde er for ringe. Sparer vi på folkeskoleområdet skyder vi os selv på foden, da vi i så tilfælde vil forringe Grønlands fremtidsmuligheder.

Måske har vi en af verdens dyreste folkeskoler, fordi vores land er så langstrakt med mange små folkeskoler. I den her tid venter vi med spænding på resultaterne af folkeskoleevalueringen, som er foregået i løbet af efteråret. Folkeskolen skal hele tiden udvikles og give vores elever de nødvendige forudsætninger for en uddannelse. En af vejene til at udvikle folkeskolen er, at man giver lærerne efter- og videreuddannelse, sådan at de altid er på forkant eller også får nødvendige redskaber i givne undervisningssituationer. Det er derfor meget beklageligt, at Kommuneqarfik Sermersooq har sparet alt i lærernes efter- og videreuddannelse. Samfundet skal satse på folkeskolen. Folkeskolen skal være stedet, hvor eleverne får deres ballast og lyst til at tage en uddannelse. Vi inviterer derfor de nye Naalakkersuisut, hvem de end måtte være, til en konstruktiv dialog om folkeskolen, for at skabe de bedst mulige forudsætninger og udvikling, for landets bedste.

Sivso Dorph

Sinniisoqarfiup ataatsimiinnissanut 2015 ataatsimiigiaqqusissut

**Ilinniartitsisut Meeqqat Atuarfianneersut Kattuffiat
ileqquumik sinniisoqarfiata ataatsimiinnera 2015 ingerlanneqassaaq
Hotel Arctic, Ilulissat
ulluni 20. aamma 21. april 2015**

Oqaluuserisassat ileqqoreqqusat malillugit:

1. Aqutsisussamik qinersineq.
2. Siulittaasup nalunaarutaa.
3. Naatsorsuutit.
4. Siunnersuutit tunniunneqartut
5. Aningaasatigut missangersuutit aamma qaammatisiutit ukiu marluk tulluuttut ilaasortat akiliutissaata aalajangersarnera.
6. Danmarks Lærerforeningip kongressianut aallartitassamik ataatsimik qinersineq
7. Oqaatigineqarsinnaasut allat

Siunnersuutit, oqaluuserisassanut ilannguteqqullugit kissaatigineqartut, siulersuisoqarfimmut tunniunneqareersimassapput kingusinnerpaamik tallimangorneq 23. feb. 2015.

Indkaldelse til repræsentantskabsmøde 2015

**Ilinniartitsisut Meeqqat Atuarfianneersut Kattuffiat
holder ordinært repræsentantskabsmøde 2015
på Hotel Arctic, Ilulissat i dagene
den 20. – 21. april 2015**

Dagsorden ifølge vedtægter:

1. Valg af dirigent.
2. Formandens beretning
3. Regnskab
4. Indkomne forslag
5. Budget og fastsættelse af kontingent for følgende to kalenderår.
6. Valg af 1 kongresdelegeret til Danmarks Lærerforenings kongres
7. Eventuelt

Forslag, der ønskes optaget på dagsordenen skal være bestyrelsen i hænde senest fredag den 23. feb. 2015.

Med venlig hilsen – Ikinngutinnersumik
Bestyrelsen - Siulersuisut

Ilinniartitsisoq angalasartooq

Inunnguaq Petersen kisiartaalluni ilinniartitsisutut angalasartutut atorfeqarpoq, taassuma nunaqarfinni illoqarfissuarmilu kulturit assigiinnginneri malugisaqai

Inunnguaq Petersen ilinniartitsisunit allanit allaanerumik suliaqarpoq, tassami ilinniartitsisutut angalasartutut nunatsinni kisiartaalluni angalasartuuvoq. Angalaqatigisartakkaminik aappaqarsimagaluarpoq, kommunelli sipaarniarnera pissutaalluni maanna kisimi angalasartutut suliaqalersimavoq.

Inunnguup nunaqarfiit Kommuneqarfik Sermersuup iluaniittut ornittarpai, qaammatillu ataatsip missaani siviunerumilluunniit najorlugit atuartitsivigisarlugit. - Angalasussanngortarpunga apeqqutaalluni nunaqarfinni ataasiakkaani atuarfinni qanoq pisariaqartitsisoqartiginera naapertorlugu, Inunnguaq Petersen oqaluttuarpoq.

Pisariaqartitsisoqarneralu paasineqartarpoq, Alloriarfinni misilitsittoqartillugu angusarineqartut appasippallaarsimariangaata.

- Qeqertarsuatsiaat, Paamiut, Tasiilaq, Isortoq, Sermiligaq aammalu Kuummiut tikinnikuuakka. Nunaqarfiit qaammatip ataatsip ingerlanerani najorajunerusarpakka, kisianni kingullermik Kuummiuniikkama qaammatit marluk sinnerlugit najorpara, Kuummiuni ilinniartitsisumik amigaateqaleriataartoqarnera pissutaalluni, aammalu angusaasa appasinnerat pissutigalugit, Inunnguaq Petersen oqaluttuarpoq.

Inunnguaq Petersenip upernaamut Kuummiunut uteqqinnissani naatsorsuutigaa, atuartut angusamikkut nikeriarsimanersut naliliiffiartorlugit.

Inunnguaq Petersen nunaqarfinneereersimatilluni Nuummuteqqittarpoq, Nuummilu allaffimmini suliaqartarluni. Aperaarpur tassani suut suliarisarnera.

- Angalareersimatillunga nalunaarusiortarpunga, nunaqarfik najorsimasara qanoq avatangiiseqarpa? Suut inuutissarsiutaappat? Nunaqarfik qassinik inoqarpa? Nunaqarfimmi timelærerit qassiuppat? Ilinniarsimasullu qassiuppat? Minnerunngitsumik suut uanga nunaqarfinniinnini saqqummiussimanerlugit, ilinniartitsisullu qanoq suleqatigisimanerlugit aamma allaaserisarpakka, Inunnguaq Petersen oqaluttuarpoq.

Unnersiorpoq nunaqarfiit tikitassami orninnginnerini pilersarusiortarlutik, nunaqarfimmullu tikikkaangami pilersaarutit allannorsinnaasarnarat erseqqissaatigaa, tikiffiisa qanoq ittuunerinut pilersaarutit naleqqussartari-aqalersarmata.

- Meeqqat atuartut piginnaasaat najoqqutaralugit meeqqat

pineqartut suleqatigalugit inerikkiartortitsiniarsarisarpugut, Inunnguaq Petersen nassuiaavoq.

Inatsisit allassimanngitsut

- Tikitatsinni naleqartitat inunnit pingaartinneqartut qanoq ittuuneri qanorlu assigiinngitsigisinnaaneri ingerlaannaq malugineqarsinnaasarpur. Illoqarfissuarmut Nuummuteqanilliullugit allaanerusaqaat, inatsisinik allassimanngitsunik kulturikkut pingaartitanik peqartarput. Tamakku nunaqatigiit imminnut qanoq pissusilersoqatigiinnerisigut ersertarpoq, Inunnguaq oqarpoq.

Taanna aperaarpur, meeqqat nunaqarfimmi atuartut ilikkagassatigut ineriartorneri qanoq maluginiartarnera.

- Apeqqutaasarpur, tikitatsinni suleqatit qanoq ammatiginersut qanorlu tigusinersut. Tamatigut timelærerit ukiorpassuarni sulisimasut naapittarpavut, aamma akerlianik ilinniartitsisut ilinniarsimasut taarseraattorujussuusarpur pingaartumik nunaqarfinni. Taamaattumik meeqqat tikittakkagut immannguaq allorilaartarput, piginnaanitoqqaminnulli uteqqittarput, periutsitillu sungiusimasatik uterfigeqqittarlugit, Inunnguaq Petersen nassuiaavoq.

Taanna oqaluttuarpoq ilinniartitsisut qallunaajunerusut nunaqarfinni atorfinikkajunnerusartut ajoraluartumilli paarlakaajaattaqalutik.

- Tikeqqaraangamik perusussuseqartaqaat, amerlasuulli naatsorsuutigisaminnit isummatik uniuuttarpara, ilaannilu ikerinnakkut atorfiniminnik unititsiinnarusulersarlutik. Piumassuseqartaqigamik tikitamik nalingat sumullu ilikkagassatigut killeqqanerat puigortarpara. Atuartut nalignagit qulaaniittut inissittarput, meeqqallu qummut nusunniarsarisarlugit. Imaanniartussaagaluarpoq meeqqat piginnaasaasa nalingannut pillutik tassannaanniit qaf-fasarniarsarissagaat, Inunnguaq nassuiaavoq.

Erseqqissaatigaali qallunaaginnaannngitsut aammali kalaallit ilinniarsimasut taamaassinnaasarmata.

- Takusatik aallaaviginagit sulineq aallartikkaangamikku imminnut artorsittoortarput, oqarpoq.

Pingaartuunerarpaalu nunaqarfiup orninnginnerani siumut misissuereersimanissap pingaaruteqassusaa, taamaann-gippat isummap uniuuttoornissaa qanittuararsuusinnaammat.

- Taamaattumik qujamasuutigisaqaagut nunaqarfimmiut ilinniareersimallutik nunaqarfimminnut utertut, taama ittut amerlanerusariaqaraluarput, taakkuuppummi nunaqarfimmiut pingaartitaannik naleqartitaannillu ilisimaarinnilluartausut, Inunnguaq Petersen naggasiivoq.

Allattoq assiliisorlu: Karline Platou, tusagassiortoq

Inunnguaq Petersen

Den rejsende lærer

Tekst og foto: Karline Platou, journalist

Inunnguaq Petersen er den eneste lærer, der er ansat, som rejsende lærer og han oplever klare kulturforskelle mellem bygde- og storby beboere.

Inunnguaq Petersens arbejde som lærer er noget anderledes end alle andre lærere, for han er nemlig den eneste lærer, der er ansat som rejsende lærer. Til at begynde med var han ansat sammen med en anden lærer, men i anledning af kommunens sparerunde er han nu alene. – Inunnguaq's arbejdes område er under Kommuneqarfik Sermersooq ressortområde og han tager hen til kommunens bygder og når han er i en bygd, plejer han at arbejde i bygden cirka 1 måneds tid eller længere og underviser på skolen.

- Min rejse bestemmes af hvor udtalt behovet for inspiration udefra er påkrævet, fortæller Inunnguaq Petersen til Ilinniartitsisoq. Behovet opdages, når Alloriarfik har afholdt egentlige testprøver og når der opdages, at niveauet ligger for lavt hos afholdende elever.

- Jeg har nået Qeqertarsuatsiaat, Paamiut, Tasiilaq, Isortoq, Sermiligaaq samt Kuummiut i min rejseaktivitet, og når jeg er der plejer jeg at opholde mig i bygden i en måneds tid, men i forbindelse med min seneste Kuummiut

besøg var jeg i bygden i over 2 måneder. Årsagen til det længere ophold i Kuummiut skyldtes, at man dér ret pludselig kom til mangle en lærer og da man konstaterede samtidig, at de faglige niveauer var for lave, fortæller Inunnguaq Petersen.

- Jeg regner med, at jeg igen tager til Kuummiut til foråret og opgaven bliver så at vurdere, hvorvidt niveauet har bevæget sig op- eller nedad.

Når Inunnguaq Petersen er vendt tilbage til Nuuk efter endt bygdeophold arbejder han videre på sit kontor i byen, og vi spurgte ham, hvad han egentlige arbejder med, når han sidder på sit kontor?

Han fortæller, at han udarbejder sin rapport over sin seneste rejse, hvor jeg skriver om, hvordan de omgivende betingelse er såsom bygdens erhvervs liv er? Hvor mange indbyggere bygden har, hvor mange læreruddannede og timelærere, der er ansat på skolen. Jeg skriver ikke mindst om, hvilke fagområder jeg har beskæftiget mig med i bygden og hvordan samarbejdet med de lokale lærere fungerer.

Han fortæller begejstret om, at han udarbejder en plan, hvor han nedfælder hvilken indsats han forventer at skulle have gennemgået mens han var i bygden og understreger i samme åndedrag, at planen skal kunne ændres og tilpasses til forholdene når han har mødt sine kolleger i

bygden.

- Vi tager bestik af elevernes faglige niveau og tager niveauet som udgangspunkt under vores videre arbejde i skolen og går så omgående i gang med udviklingsarbejder med eleverne, fortæller Inunnguaq Petersen.

De uskrevne love

Når vi ankommer til bygden kunne vi føle os frem til bygdens værdier og normer og finder ud af hvilke forskelligheder der findes. Disse værdier og normer kunne være en verden til forskel i forhold til Nuuk's beboeres værdiansættelser, de har bl.a. uskrevne love der passer til stedets kulturelle arv. Disse værdier udtrykkes ved deres samværsnormer, beretter Inunnguaq Petersen.

Vi spurgte ham om han personligt har dannet sig et billede af, hvordan indlæringen udvikler sig hos bygdebørnene?

- Det er et spørgsmål om, hvor åbne stedlige kolleger er og hvordan stemningen er ved vores ankomst er. Når vi installeret os i bygden plejer vi at møde, meget ofte, mange timelærere, hvor et stort antal af timelærerne har mange års ansættelse bag sig. På den anden side konstaterer vi udtalt mange skiftende uddannede lærere har været ansat, især i byggerne og nok af den grund sporer vi, at elevernes faglige niveau meget lidt skubbes opad og når læreren rejse væk igen falder de tilbage til.... Forklarer Inunnguaq Petersen.

Og han beretter videre, at det er oftest danske lærere der ellers ansættes på stedet og da udskiftningen er nærmest konstant efterlades der ofte et tomrum og det er ærgerligt.

Man fortæller, at når en ny lærer ankommer

plejer de, udvise en entusiasme, når de derimod opdager, at forventningerne ikke svarer til virkeligheden mister de hurtigt deres begejstring og vil hurtigt forlade stedet ofte midt i det hele. Entusiasmen kan i starten være så dominerende, at de ofte overser stedets værdier og samtidig overser at skulle finde ud af, på hvilket fagligt niveau deres elever egentlig befinder sig.

- De møder ikke eleverne på deres niveau, men placerer sig hævet over eleverne og på den måde prøver de at få hævet elevernes niveau. Det burde ellers være sådan, at de møder eleverne på deres niveau og derfra forbedre eleverne fagligt, forklarer Inunnguaq. Inunnguaq vil dog understrege, at det er ikke kun danske lærere der ofte overså begrebet "vi tager barnet som udgangspunkt" for uddannede landsmænd laver samme fejl, ofte. For dem alle gælder det, at man i første omgang indlever sig elevernes kundskabsniveau og derefter udearbejde en plan der tilgodeser hver enkelt.

Det er af meget stor vigtighed, mener Inunnguaq, at man inden man tager af sted til bestemmelsesstedet lige har undersøgt og endda har analyseret forholdene på stedet og derved kan man undgå skuffelser, mange af dem, på stedet.

- Derfor fylder det os stor glæde når en af deres bygdefælle er vendt uddannet tilbage til sine egne og begynder som folkeskolelærer, den slags gaver må meget gerne ske meget tiere for det er jo dem der allerede ved fødslen har arvet deres normer og værdier i det lille samfund, slutter Inunnguaq Petersen.

Inunnguaq Petersen

Evaluering på godt og ondt

Tre elever i 8. klasse arbejder med en danskopgave. Foto: Helene Brochmann

Tekst: Inge S. Rasmussen, journalist

Folk har taget godt imod evalueringsgruppen rundt om i landet. Men det kniber med svar på spørgeskemaundersøgelsen til lærerne

I seks uger har projektleder Helene Brochmann sammen med tre skiftende kolleger rejst landet tyndt for at besøge i alt 12 by- og bygdeskoler. Her har de talt med lærere, elever, skoleledere, forvaltningerne, PPR, forældre, GU og erhvervsskolerne som led i projektet med at evaluere folkeskolen.

Under deres rundrejse er de kun blevet mødt med positiv interesse for undersøgelsen.

- Mit indtryk er, at folk synes det er godt, at der bliver kigget ordentligt på tingene, fortæller Helene Brochmann, der er cand.mag. i samfundsfag og eskimologi og specialkonsulent hos EVA, Danmarks Evalueringsinstitut.

Til gengæld ærgrer hun sig over, at kun en fjerdedel af lærerne har valgt at svare på spørgeskemaet i forbindelse med undersøgelsen.

- Det er ærgerligt, at 75 procent af lærerstaben ikke har syntes, at det var værd at deltage i. Det er synd, for spørgsmålene er jo et forsøg på at give lærerne mulighed for at komme med deres syn på tingene, siger Helene Brochmann.

Hun peger desuden på, at den lave svarprocent rent metodemæssigt er i underkanten og giver en vis usikkerhed for, hvad man kan konkludere ud fra svarene. Skolelederne var mere tilbøjelige til at svare på deres spørgeskemaundersøgelse, som fik en bedre svarprocent.

Projektlederen anfører dog samtidigt, at de har sikret sig, at svarene repræsenterer hele lærergruppen. Det vil sige, at der er en fordeling af svar fra både de uddannede og timelærerne, fra by og bygd, fra forskellige generationer samt fra såvel grønlandske som danske lærere, som passer til den fordeling, der faktisk er i skolerne.

Ambitiøs rejseplan

Fra august til oktober gik turen fra Østkysten over Nuuk til Ilulissat og Qaanaaq. Herfra tilbage til Ilulissat og Diskobugten og videre til Sisimiut, atter Nuuk og derfra sydpå til Narsaq samt Nanortalik. 12 by- og bygdeskoler. På seks uger.

- Jeg synes, det var flot at vi kunne besøge 12 skoler. Det er mange i evalueringssammenhæng, og det giver et meget godt grundlag for undersøgelsen, siger Helene Brochmann.

Heldigvis var vejrguderne og Air Greenland med dem.

- Det var en ambitiøs rejseplan, som mirakuløst gik helt uden forsinkelser hele vejen, lige bortset fra at vi

desværre måtte skippe den sidste bygd, vi skulle have været i, beretter Helene Brochmann.

På alle skoler overværede de undervisning, sådan at de både har set forskellige fag, såsom grønlandsk, dansk og matematik, og undervisning på alle tre trin.

Som uddannet eskimolog forstår og taler Helene Brochmann grønlandsk. Men for at hjælpe hendes danske kollega var der en simultantolk med på hele rejsen, så folk kunne få lov til at svare på det sprog de ønskede under de forskellige interviews.

- Vi fik meget ud af at se konkret, hvordan det foregår, hvordan timerne forløber og hvordan børnene og læreren har det med hinanden, siger Helene Brochmann, som selv i slutningen af 80'erne var timelærer på bygdeskolen i Akunnaaq. En skole, som de også nåede at besøge i forbindelse med at indsamle data til undersøgelsen.

- Det var så dejligt at få lov til at komme tilbage dertil. Akunnaaq har en helt særlig plads i mit hjerte, og selvom "mine" børn jo er blevet voksne og de fleste af dem er flyttet derfra, er der stadig mange jeg kender fra dengang og som det var skønt at gense.

Vil løfte debatten

Evalueringsrapporten bliver afleveret i starten af næste år til styregruppen bag projektet. Gruppen består af repræsentanter fra departementet, KANUKOKA og IMAK. Forhåbentlig giver rapporten et grundlag for en mere kvalificeret diskussion om folkeskolen i Grønland, lyder det fra Helene Brochmann.

Hun mener, folkeskolen ofte er et taknemmeligt emne at diskutere blandt folk, fordi de alle selv har gået i den engang, eller fordi de har børn i den nu, og det naturligt nok er noget, mange er optaget af. Men selvom man synes man ved hvad der sker i folkeskolen, kender de fleste jo kun én eller nogle få skoler, resten er noget de har hørt. - Jeg glæder mig til at aflevere rapporten og til at bidrage med at løfte debatten. Alt andet lige er debatten jo ofte baseret på stereotyper – nogle alt for unuancerede billeder af "lærerne", "eleverne", "forældrene" osv., siger Helene Brochmann.

Endnu holder hun kortene tæt til kroppen med hensyn til selve resultaterne af undersøgelsen og konklusionerne. Selv om der er stor interesse fra mediernes side, både grønlandske og danske, må de og offentligheden vente på, at rapporten bliver sluppet løs, formentlig til foråret næste år.

Rapporten skal godt nok allerede afleveres til januar, men først skal styregruppen høres, dernæst skal rapporten oversættes og derefter bliver den overdraget til departementet og den nye naalakkersuisoq for uddannelse. Hun eller han vil dermed forhåbentlig have et godt grundlag for at formulere sin uddannelsespolitik på folkeskoleområdet.

Baggrund:

I 2014 besluttede Naalakkersuisoq for uddannelse (Departementet), KANUKOKA og IMAK i fællesskab, at der skulle gennemføres en ekstern evaluering af folkeskolen.

Valget faldt på EVA – Danmarks Evalueringsinstitut. Specialkonsulent Helene Brochmann står som projektleder i spidsen for evalueringen.

Katja Munch Thorsen og Helene Brochmann fra EVA, Dansk Evalueringsinstitut, gående i Sisimiut
foto: Mille Katrine Petersen

Nalileeqqinneq, nuannersutigut naarjuuminartutigullu

Klassit Minngortunnguup Atuarfiani pulaakkatta
ilagaat 1.klassi. Ass. Helene Borchmann.

Tekst: Inge S. Rasmussen, journalist

***Nalileeqqinnissamut suleqatigiiffik apu-
uffimmini tamani ilassilluarneqartarpoq.
Ilinniartitsisulli apeqqutinik akisassianik
akissuteqartinniarnert ajornakusoornar-
torsiorfiuvoq.***

Sapaatit akunneri arfinillit atorlugit suliamik aqutsisoq Helene Brochmann suleqatinik nikerartunik pingasunik ilaqlarluni nuna tamakkusavillugu angalasimavoq, angalanerminni illoqarfinni nunaqarfinnilu atuariit aqqaneq marluk tikissimavaat. Taakkunani ilinniartitsisut, atuar-
tut, atuariimmi pisortat, allaffissornermi aqutsisoqarfiit, Siunnersuisarfiit, angajoqqaat, Ilinniarnertuunngorniarfiit inuutissarsiutinullu ilinniagaqarfiit tikinneqarsimapput, suliami inaaruni naliliinissami atorneqartusamut, atatil-
lugu.

Angalanerminni suliaq pillugu soqutiginninneq unnersi-
utissaasoq kisiat naappissimavaat.

- Uanga malugisara tassaavoq naapitatta suliaq sukumi-
issumik ingerlanneqalernera iluarisimaarrakkaat, Helene
Brochmann oqaluttuarpoq, Helene ilinniagartuujuvoq
cand.mag.-iulluni inuiaqatigiilerinermi eskemologi-milu im-
mikkullu ilisimasalituttu EVA-mi Danmarkip Naliliisarfiani,
universitetip ilaani ilinniagaqarfinni atorfeqarluni.
Akerlianilli narruummissutigaa ilinniartitsisut sisamarar-

terutaannaasa apersuineq suliamut tunngasoq akissute-
qarfigissallugu aalajangersimammata.
Uggornarpoq ilinniartitsisut 75%-tii isumaqarmata suliami
ingerlanneqartumi akuunissartik pisariaqartinnagu. Aju-
usaarnarpoq apeqqutimmi akisassiat suliat ingerlattagaat
pillugit isummernissaanut periarfissinniarlugit suliaapput
Helene Brochmann oqarpoq.

Ilanngullugu Helenep tikkuarpaa akisimasut procen-
tinngorlugit taama ikitsiginerata nalornarsipajaaraa
akissutit ilumut inaarutaasumik tikkuusisutut naliliiffi-
neqarnissaminnut amigannginnersut. Atuarfinni pisortatut
sulisut akinissaminnut piumasseqarnerupput, akis-
sutaami procentinngorlugit amerlanerupput. Suliamik
aqutsisup aqutsisutut tikkuarpaa apeqqusiamminni naam-
massiniarsimallugu ilinniartitsisut sumiluunniit sulisut
tamakkerlutik akisinnaanissaminnut periarfissaqarnissaat.
Ima oqaatigisariaqarpoq akissutissat ilinniarsimasunit
timelærerinullu naleqquttut, illoqarfinni nunaqarfinmilu
sulisunut naleqquttut, kinguaariaat aamma inissinne-
qarsimallutik taamatullu ilinniartitsisut kalaallit qalluna-
allu avillugit aamma akissinneqarsimallutik, matumani
atuariimmi ataatsimi sulisut qanoq agguataarsimanerat
najoqqutaralugu.

Angalaneq angusaqarniuffisoq

Qaammatit augustimiit oktoberimut Kalaallit Nunaata

kangianiit aallartilluni Nuummuk Ilulissanut Qaannam-
ullu ingerlanneqarpoq, avanersuarmit Diskop kanger-
liumanersuanut, tassannga Sisimiunut tassanngalu
Nuummukaqqilluni, Nuummiillu kujataanut Narsamut,
Nanortalimmullu ingerlanneqarluni, atuarfiit aqqaneq
marluk illoqarfinni nunaqarfinnilu ittut aqqusaarneqarlutik.
Sapaatip akunerini arfinilinni.

Isumaga malillugu atuarfiit aqqaneq-marluk tikissimaneri
suliaasoq kusanarluinnartoq. Naliliinissamik suliaqarneq
eqqarsaatigalugu tikissimasat amerlapput, taamaalierner-
ullu misissuineq naleqqulluarmut tunngavissippaa,
Helene Brochmann oqarpoq. Qujanartumik silaginnera
eqqorsimavaat Air Greenlandillu kiffartuussilluarnera
ilannguteriarami angalaneq pitsaasumik naammaseqar-
poq.

Angusaqarniarluni angalaneruvoq, tupinnartuliatullusooq
ittumik angalaneq ataasiaannarluniluunniit kinguaattoor-
fiunani ingerlanneqarpoq, ataasiuarli, tassa nunaqarfik
ataaseq, tikinniagaraluarput tikiingitsoorparput Broch-
mann nassuiaavoq.

Atuarfinni tikisaminni tamani atuartsineq qanimut malit-
tarisimavaat, tassami atuartsisutit assigiinngiaartut im-
mikkoortuni pingasuusuni, soorlu kalaallisoortitsinerit, qall
unaatoortitsinerit matematikkertitsinerillu malinnaavigisar-
simallugit. Eskemologit ilinniarsimagama kalaallisut
paasisarlungalugu oqaluttarpunga Helene oqaluttuarpoq.
Suleqatinilu kalaallisut paasisinnaanngitsoq angalaqatigi-
simaavaa taannalu toqqaannartumik nutserisinnaasumik
nutserisulernerqarsimavoq tamatumallu kingunerisimavaa
oqaloqatigisamik oqaaseqartarsimanerat nammineq
oqaatsit atorutut atorlugit, apersuinerup nalaani.
Qanorpiq atuartsinerup ingerlanneqartarnera timitarsil-
lugu takuarput, qanoq tiimit ingerlasarnersut paasisaqar-
figalutigik aamma atuartut ilinniartsisullu atuarnarup
nalaani inooqatigeeriaasiat takuarput Brochmann nam-
mineq 80-sikkut naajartornerani Akunnaani timelæritut
sulisimasooq oqarpoq. Atuarfik taannarpiq nunaqarfinnut
angalaaffigisaanut aamma ilaasoq.

Nunaqarfik takoqqillugu alianaqaaq. Akunnaami uum-
matinni immikkut ineqartippara, naak "meeqqakka"
inersimasunngoreersimaleraluarmut amerlanerillu allanut
noorarsimagaluarmut ilisarnartut amerlaqaat takoqqinner-
allu nuannaarutigeqaara.

Oqallinneq pitsaanerulersinniarpara

Nalunaarusiassarput ukioq tulluup aallartilaarnerani
eqimattaallutik aqutsisunut tunniunneqassaaq. Eqimat-
tat inuttaqartinneqarput KANUKOKA-mit IMAK-kimiillu

aallartitanik. Neriutigaara nalunaarusiassarput Kalaallit
Nunaanni atuarfeqarneq pillugu oqallinnermut pitsaanerul-
ersitsiumaartoq, Brochmann oqarpoq.

Namminermit isumaqarpoq atuarfeqarfik ikkappallaamik
oqallisigineqartartoq, kikkummi tamarmik aqqusaareer-
simavaat, tassaniluunniit atuartsutut taamaam-
mat tupinnanngitsumik atuarkit oqallisissaqqigisarlugu.
Massami atuarkimmi/-qarkimmi qanoq ingerlasoqarnersoq
paasisimasaqarfisutut qanorluunniit misigisimagaluar-
aani "paasisimannittut" atuarkit ataasiinnaq atuarkilluun-
niit arlaqanngitsut ingerlanngat paasisaqarfigilaarsima-
sarpaat, ilisimasallu sinneri tassaagajuttarput tusakkat
tusartakkallu.

- Qilanaarpunga nalunaarusiamik tunniussaqaarnissannut,
neriutigaarami taanna iluaqutigalugu oqallinnerup pit-
saanerumut qaffatsinneqaarnissaa. Tassami suut misis-
suataaraani oqallinnermit tunngaviusartut ileqquliussima-
sanik tunngaveqartarput, takusarparpummi ilinniartsisut
pillugit "summiussaasartut" illuinnarsioqisut, taamatut
aamma atuartut, angajoqqaallu pillugit "summiussaasar-
tut" illuinnarsioqalutik il. il. oqarpoq Helene Brochmann.
Helene paasisanni pillugit maannakuugallartoq an-
nertunerumut oqaaseqarusunngilaq sutummi eriag-
isariallutut suli noqikkallarpai aamma inaarutaasumik
naliliinissami naliliinissap sumut "sammiveqaarnissaa"
erlinartuutitut toqqortarigallarpaa. Uffa tusagassiorfinniit
soqutigineqavissoraluarmut oqaatigigallagassaminik an-
nissaqaarnianngikkallarpoo, uani nunatsinni Danmarkimilu
tusagassiorfiit eqqarsaatigalugit, taakkuami allat peqati-
galugit nalunaarusiap avammut saqqummiunneqaarnissaa
utaqqimaartariaqarpaa, tamannalu illuanut saasimaler-
paat piumaarunnarsivoq.

Imaanniaraluarpormi nalunaarusiaq jannuaareqaanal-
ersoq tunniunneqartussaasoq, aallaqqaamulli aqutsiso-
qatigiit tusarniaaffigineqassapput, tamatuma kingorna
nalunaarusiaq kalaallisuunngortinneqassaaq aatsaallu
tamatuma kingorna departementimut tunniunneqassalluni
aatsaallu tassani ilinniartitaaneq pillugu naalakkersuisor-
taassamut apuuneqassalluni.

Tamakkulu pereerpata naalakkersuisunngortussaqaq arnaa-
guni angutaaguniluunniit tunngavissaqarlualuni ilinniarti-
taaneq pillugu politik-kissani allassinnaalissavaa tassunga
ilanngullugu nunatsinni meeqqat atuarkit pillugu politik-
kissani.

Tunuliaqutaa:

2014-imil ilinniartitaaneq pillugu naalakkersuisooq (departementeqarfik), KANUKOKA IMAK-ILU ataatsimoorus-
saminnik isummerput Kalaallit Nunaanni atuarkit ingerlanngat pillugu arlaanaanulluunniit attuumassuteqanngit-
sumik naliliisoqassasoq.

Naliliisussatut toqqarneqarpoq EVA, Danmarkimi naliliisarneq pillugu ilinniagaqarfik. Immikkut paasisimasalittut
tassannga pisortassatut ivertinneqarpoq Helene Brochmann, naliliisussani.

Naliliinissaq inatsimmik 2003-imeersumik, Atuarfitsialammik, naliliinerussaaq 2013-imimi atuartut siulliit tamak-
kissumik Atuarfitsialammik atuartsimasut siulliit naammassinnillutik atuarkit qimapaat.

Lys forude for Minngortuunnguup Atua

Renoveringen af Sisimiuts ældste skole nærmer sig sin afslutning

Hovedbygningen er så småt taget i brug af lærere og elever og i januar måned vil stueetagen stå klar, så administrationen og lærerne kan flytte fra deres nuværende opholdsrum i den gamle skole. De seneste fire år har elever, lærere og skoleledere levet med midlertidige løsninger for rammerne for undervisningen på Minngortuunnguup Atuarfia. Det har været og er stadig en udfordring at finde løsninger til de fysiske rammer. For eksempel har fysiklokalet været flyttet til Nalunnguuarfiup Atuarfia, og et af Sisimiuts kollegier lægger rammer til undervisningen i husgerning, fortæller skoleinspektør Nivi Heilmann Efraimsen.

En anstrengende tid

Skoleledelsen lægger ikke skjul på, at det kræver sit at komme igennem en så omfattende skolerenovering. - Vi må finde på nødløsninger hele tiden. Det kræver en masse koordinering samtidig med den daglige administration helst skal køre ved siden af, forklarer Nivi Heilmann Efraimsen. Hun oplyser endvidere, at ledelsen jævnligt inviterer lærerne til fællesmiddage med tre-retters menu. Det sker for at holde mødet oppe hos lærerstaben, der måske efterlyser en form for belønning under renoveringen. Herudover er der tilbud om medlemskab af byens motionsrum.

Udover at have fokus på lærernes arbejdsmiljø, er det en god idé at inddrage forældrene, tilføjer viceskoleinspektør Bettina Abelsen Hansen.

Derfor opfordrede Minngortuunnguup Atuarfia elevernes forældre til at være med til at flytte inventar fra de gamle lokaler og ind i det nye.

- Det blev en god dag, og forældrene var en stor hjælp. Mit indtryk var, at de var glade for at blive involveret, siger Bettina Abelsen Hansen.

Gamle kridttavler dømt ude

Renoveringen af den 65 år gamle Minngortuunnguup Atuarfia har kostet 96 millioner kroner, bevilliget af Selvstyret. Derudover har Qeqqata Kommunia spyttet yderligere 5,5 millioner kroner for at sikre, at der også blev opført en gymnastiksal samt skolepasning.

Undervejs i million-renoveringen af skolen opstod der uforudsete behov, oplyser byggeherrerådgiver Mathias Dahl fra Qeqqata Kommunia.

For eksempel det meget omtalte iPad-projekt, som betyder, at samtlige lærere og elever i kommunen nu er udstyret med en iPad.

Konsekvensen var, at de traditionelle kridttavler i klasseværelserne ikke længere var så interessante. I stedet skulle der indrettes med Apple TV og smart-boards, der spiller sammen med iPads.

- De nye tavler blev integreret i byggesagen, og finansieret af iPad-projektet, oplyser Mathias Dahl.

Inge S. Rasmussen, journalist

rfia

Fokusér på lærernes arbejdsmiljø og inddrag forældrene også, lyder rådet fra viceskoleinspektør Bettina Abelsen Hansen til andre skoler, der står foran renoveringer.
Foto: Inge S. Rasmussen

Alle – store som små – gav en hånd med, da der skulle flyttes inventar i Minngortuunnguup Atuarfia.
Foto: Privat

- Nutarterineq taama annertutigisoq ataqatigiisaareqqis-
saarnissamik piumasaqarpoq, tassa aqutsisoqarfimmi
ulluinnarni suliaasaasartut saniatigut naammassisi-
sariaqartunik Nivi Heilmann nassuiaavoq. Ass. Inge
S. Rasmussen.

Sulilluareerluni qasuersaarluni unillatsiarneq.
Ass. Namm. pigisassatut assilisag.

Minngortunnguup Atuarfiani qaammaneq akisuguppoq

Sisimiuni atuarfiit pisoqaanersaani nutarterinerup naammassinissani qanilliartorpaa.

Illorsuup pingaarnersaa ilinniartitsisunit atuartuniillu annikitsutigut atorneqalereerpoq, januaarimilu atuarfiup nunamut tunngasortaa atorneqalivinnissaminut piariissaaq, taamaalilluni allaffissornikkut aqutsisoqarfik ilinniartitsisullu inigiligassaminut isersimaartarfimminngaanniit nutsissapput.

Ukiuni kingullerni sisamani atuartut, ilinniartitsisut pisortallu inigigallartakkaminiit allamut nuttarsimapput, Minngortunnguami taama ingerlasoqarsimavoq. Inissaasuaneq unammillernartunik suliaasiisarsimavoq. Assersuutigalugu fysikimi atuartitsvik Nalunnguuarfiup Atuarfianut nuukkallarneqarsimavoq, Sisimiunilu ilinniartunut najugaqarfiit ilaat nerisassiornermi atuartitsivittut atorneqartariaqarsimavoq, taama oqaluttuarpoq atuarfiup pisortaa Nivi Heilmann Efraimsen.

Piffissaq ilungersuanartog

Atuarfiup pisorta qarfiata isertuannngilluinnarpaa atuarfiup taama annertutigisumik nutarter-tariaqarnera immineq annertuumik piumasaqarfiusimasooq. Allatut ajornatumik aqqiisuutaagallartariaqartut suliaasajuartarput. Sulinermi taamaattumi ataqatigiissaariuarnissaq pisariaqartarpoq tassa allaffissornikkut ulluinnarni aqutsisariaqarnerup saniatigut suliat tamakkua ingerlattariaqarmata, Nivi nassuiaavoq. Pisortaq aamma oqaluttuarpoq atuarfiup pisortaqarfiata akuttunngitsumik iliniartitsisut nerrivimmut assigiinngitsunik pingasunik neriffiusussamut qaaqqsariaqartarsimagai, taamaaliornikkut iliniartitsisut kajumissaaserneqartarput nikallulinnginnissaat anguniarlugu massami taakkua iluarsaaqqinnerup nalaani arlaanik kajumissaasilaarneqarnissaq kissaaticigunarmassuk. Kajumissaasiinerit taakkua saniatigut aamma ilinniartitsisunut neqeroorutigini kuuarput illoqarfiup qasujaallisartarfiani ilaasortanngorsinnaasut.

Ilinniartitsisut sulinermi atugaasa oqilisaassiffiginissaasa saniatigut naammassiniaqassanut ilaavoq angajoqqaat suliami peqataanermik misigisimalersinnis-

saat, ilassusiilluni oqarpoq pisortap tullersortaa Bettina Abelsen Hansen.

Tamanna tunngavigalugu Minngortunnguup Atuarfiani atuartut angajoqqaavi atuarfiup pisoqartaani pequtit nutaamut nutserneqarnerini peqataatinneqarput.

Ulloq taama suliaqarfigisarput ullutsialanngorpoq nuannersoq, angajoqqaat ikiuteqaat. Uangalu paasisoraara angajoqqaat taamatut akuutinneqarnertik iluarismaaraat, Bettina oqarpoq.

Kridtit atortoralugit allattarfissuatoqqat atorunnaarsinneqarput

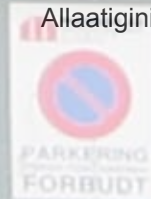
Atuarfiup Minngortunnguup Atuarfiata nutarterneqarnera 96 million kroninik naleqarpoq, aningaasat Namminersorlutik Oqartussat aningaasaliissutigaat. Aningaasaliissutit saniatigut Qeqqata Kommunia 5,5 million kroninik aningaasaliissuteqarpoq, tassuuna qulakkeerniarlugu eqaarsaartarfimmik nutaamik atuartunillu paaqqiniittarfik aamma nutaap ilanngullugit sananeqarnissaat.

Millionilikkaanik aningaasaliinerup saniatigut ilanngusuutarialippassuit nutarterineq aallartimmat takorloorneqarsimanngitsut ingerlarngani takkussuupput, oqaluttuarpoq sanaartortitsisut siunnersortaat Mathias Dahl Qeqqata kommunianeersooq.

Soorlu taasinnaavarput oqallisigineqarluarsimasup iPad eqqunniarlugu nutaaliorneq, tamannami kinguneqarpoq kommuneqarfimmi tamarmi ilinniartitsisut atuartullu tamarmik atortorissaarummik pissarsissunneqarneranik. Tamatuma aamma kingunerisariaqarsimavaa allattarfitoqannguit atorsinnaajunaartutut isigineqalerlutik kajumigineerunnerat. Taava taarsiutalersimavarput Apple TV smart-board-tit iPad-ter-sornermi atorneqarsinnaasut.

Allattarfissuit taakkua nutarterilluni sanaartornermi ilannguttariaqalersimavagut, taakkualu aningaasaliiffineqarput iPad-timik tunisiniartut aningaasaateqarfianit, Mathias Dahl oqaluttuarpoq.

Allaatiginittoq Inge S. Rasmussen

Marie Katrine Nielsen

Masterimut ilinniaqqittoq: - Naallerneqartutut misigisimavunga!

Allattoq assiliisorlu: Karline Platou, tusagassiortoq

*Ilinniartitsisut masterimut ilinniaqqinner-
tik inuttut akisunaarpaat, namminnermi
akilerlugu ilinniaqqinnermik nangeqqittari-
aqalerpaat, anaanaq kisimiittup tamanna
misigaa*

Ilinniartitsisut pædagogikkimut psykologimullu qaffasis-
sumik ilinniaqqikkusuttut 2003-mi periarfissinneqarput.
Tassalu ukiut pingasut bachelorinnngorniariarlutik aamma
ukiuni pingasuni masterinnngorniarsinnaanerata ammaan-
neqarpoq. Taamaallitut Atuarfittisalaap anguniagaanut
tulluarsarsinnaaniassammata.

Ilinniartitsisut aqqaneq-marluk ilinniaqqillutik aallartippat,
tassalu ilinniartitsisutut suliitigalutik saniatigut qaffasis-
sumik ilinnialerput, ilinniarnertillu ingerlatilluallereeraallu
tusarlerneqarput, ingerlaqqiffik taanna aamma si-
paarniutaassammata ilinniaqqittut namminneq ilinniarnertik
akilertariaqalissagaat. Taamaalimmat arlallit ukiup tulliani
sipaarniarunnaartoqaqqilernissaata tungaanut unikkallar-
tariaqalerput, ullumikkullu ingerlaqqittut sisamat missaan-
niilerput, namminneerlutik ilinniaqqinnermik akiata ilaanik
akiliillutik ilinniaqqittariaqalersut.

Taakkununga ilaavoq anaanaq kisimiittoq Marie Katrine
Nielsen. Taanna namminerisaminik ineqarpoq, marlun-
nillu qitornaqarluni.

- Akissarsiaa 8 procentia atuarninnut akiliutigineqartar-
tussaavoq, aammalu tiimigut ikilineqarput. Namminerli
naatsorsuina naapertorlugu 8 procentiinnaangilaq,
grundløninnnulli sanilliullugu naatsorsorsinnaavara akis-
sarsiaakka 30 procentimik apparsimasut, Marie Katrine
nassuiaavoq.

Taanna inuuniutissaqarumalluni saniatigut allarluinnarmik
weekendtimi sulisariaqalerpoq.

- Akissarsiarilikkekka naatsorsuutigisanniit annikinnerun-
gaarmata maanna naallerneqartutut misigisimavunga.
Ilinniaqqinnerup isumaa pitsaasuvoq, naatsorsuutigi-
satsinniilli allanngortoqarnera assut uagutsinnut ilinniaq-
qittunut artukkiivoq, Marie Katrine oqarpoq.

Taassuma ilinniarnini soqutigeqigamiuk unitsiinnaru-
sunngilaa annaakkusullugulu, ilinniaqatigiimmi naatsorsu-
utiginnigilaat qulequtaq soqutigisartik sipaarniutaanera
pissutigalugu periarfissiissutigineqaqqikkumaartoq.

- Sulingaarama qasutattalerpunga nukissaaruttalerpunga.
Atuakkerinanga innarlunga qarasara qasuersaartitta-

rpara. Allat avatangiisikka ilaqquttat ikinngutillu ilagissallu-
git piffissaqarfiginagillu akissaqarfigiunnaarpakka, soorlu
filmeriarsinnaanngilanga koncerteriarsinnaanangalu,
Marie Katrine oqarpoq.

Marie Katrine Nielsenip malugilerpaa imminut artukkeriar-
torluni nammatanilu annertuallaalersut.

- Eqqarsarsinnaanera siumullu pilersarusiarsinnaanera
aqukkuminaallisippakka. Atuarsimasakka teoriit puig-
ortalerpakka, unnuamilu eqeertalerama paasiartorpara
stressilersimallunga. Meeqqakka marluk ilinniartitsisutullu
atuartitsinera nukissaqarfigissagukkit pingaarnersiuisari-
aqalerpunga, Marie Katrine nassuiaavoq.

Ilinniaqqinneq iluatinnarpoq

Marie Katrinep psykologimut pædagogikkimullu master-
innngorniarnini inuttut aningaasaqarnikkullu artukkiigalu-
artoq, iluatigaa kissaatiginartuutippaalu ilinniartitsisut
amerlanerusut aamma tamanna aqqusaarniarumaaraat.

- Amerlanerusut taamatut ilinniaqqittalerpata atuarfeqarfik
angajoqqaallu aqqissuussaannerusumik ingerlalissagalu-
arput. Kisiannili nunatsinni qaffasissusermut tassunga sulii
killinngilagut, aatsaalli angusinnaavarput ilinniartitsisut
amerlanerusut uagutsitut ilinniaqqittalerpata.

- Ilinniartissuarmi ilinniartitsisunngorniarnermi teoriit itis-
ilerlugit tikinneqarneq ajortut uani atuaqqinnitsinni pisar-
pavut, soqutiginaartaqaat qaammaasaqarnerulernermillu
pilersitsisarput. Ilinniarnittalu ingerlanerani sulii nutaanik
ilikkagaqaqqittuaannartarluta. Marie Katrine unnersior-
poq.

Marie Katrine Nielsen oqaluttuarpoq, atuaqqinnermut tas-
sunga Finlandimiunut assersuunneqarniartarlutik.

- Oqarfigineqartarpugut, Finlandimiutut angusaqarsin-
naasugut taakku imatut imatullu angusaqarnikuummata,
kisianni uanga isumaga naapertorlugu Finlandimiunut
assersuunneqarsinnaanngilagut. Uagut ilinniartitsisut
suliitigaluta atuarnarput ingerlapparput, 1 tiimiinnarlui
piareersarnermut periarfissarisarlutigu, taakkununga as-
sersuunneqassagutta suleriaaserput aamma qiviarnegar-
tariaqarsoraara, Marie Katrine isummersorpoq.

Marie Katrine Nielsenip ilinniartitsisutut sulinermi ilaani
Tunumi Kulusummi ilinniartitsisutut sulisimavog, Tunumilui
sulinermini qallunaat ilinniartitsisut masteritut ilinniareersi-
masut suleqatigisarpai.

- Qallunaat tamakku oqaluttuarterput namminneq ilinni-
aqqikkamik ilivitsumik suliitigalutik ilinniarnertik ingerlas-
simagitsik, soorlu uanga massakut suliitigalunga ilinniaq-
qinnittulli aqqusaagaqarsimallutik. Oqaluttuaraangamillu

erseqqissartarpaat, taakkununga naleqqiulluta uagut kalaallit assut qujagisaasimasugut taamatullu ilinniarsinnaatitaagatta iluanaarsimasugut. Taakku taama oqalut-tuarmata eqqarsartarpunga immaqa aamma uanga sapernaviarnagu, kisianni aallartikkama oqimaanaarpara, tassami tiimeqarnerulerama sulinerulerpunga, akissarsiakinneruleramalu saniatigut allarlunnarmik sulisari-aqalerpunga, Marie Katrine Nielsen oqarpoq.

Taassuma Kommunep sipaarniartariaqalerneranut eqqugaanertik isumaqatiginnginnerarpaa.

- Sipaarniarneq taamaattoq sivitsortumik ingerlassappat isumaqatiginngilara, pensioninik katersinnut aamma kalluaavoq. Qaammammut 400 koruunimik minnerusoq pensionernissannut katersannut nakkartalerpoq. Ukiorpassuillu ilinniaq taanna ingerlanniarukku qaqugu utoqqalillunga pensioneruma aningaasaqarninnut tamanna sunniuteqassaaq, Marie Katrine Nielsen oqarpoq.

Anaanaq kisimiittoq marlunnik qitornalik, ilinniartitsisut ilinniarsimasoq, qaffasissumillu ilinniakkamik saniatigut ingerlatsisoq, namminerisaminillu akisoqisumik inilik, nukippassuarnik atuisariaqartoq nukissaalatsilerpoq, atuakkallu atuariaqakkani aamma nukissaaruffigiartorpai. - Nukissaqanngingaarama qaammatit marluk ingerlanerani atuagaq ataasiinnaq atuarpaa. Qangaasuuppat immaqa atuakkat tallimat atuareersimasussaagaluarlugit. Tassami aamma siooraatigaluta atuarpugut, imaassinnaammammi sipaarniarneq pissutaalluni oqartoqartoq atuarnerput ingerlaqqiffusoq unitsinneqassasoq, Marie Katrine Nielsen oqarpoq.

Taassuma aamma maluginiarpaa sipaarniarnerup meeqqat atuartut aamma eqqorai, tamannalu ilinniartitsisunut nukinnik atuinerulersitsisartoq.

- Meeqqat maluginiarpakka ukioq manna assut pisariaqartitsisut, tusaaqqusorujussuupput inuttullu ajornartorsiutitik atuarfimmik qisuariarnermikkut anninniartarpaat, oqarpoq.

Marie Katrine aperaarput, ilinniaqqinnerup iluatinnartuuneranik oqassaguni qanoq oqassagaluarnersoq.

- Ilinniaqqinnerput iluatinnarpoq pissutigalugu Atuarfitsialak anguniagaqarami, taannalu anguniagaq anguneqassappat nukippassuit ilisimassallu atugassaapput, kingusinnerusukku kinguaassatsinnut akilersinnaasumik tunniussaqaartussa. Ilinniaqqinnerlu taanna piuneerutsinneqassagaluarpaa isumaqarpunga, Atuarfitsialaap anguniagaata angunissaanut sulii ungasinnerulertoqassasoq, Marie Katrine Nielsen oqarpoq.

Erseqqissaatigaalu ilinniartitsisut suleqatitik sulillu arlallit sipaarniarneq pissutigalugu allanik suliffissarsior-tariaqarsimasut.

- Suleqatitta ilaat allanut illoqarfinnut suliffissarsiorput, taakku piginnaanerminnut qaffasinnerusumik akissarsiorfiusinnaasunut sangupput, taakkuuppullu uagut ilinniaqqinnitsinnut kaammattuillu arlallit. Taamaattoqartarnerata takutippaa, atuarfik ineriartortitsinnigipput, taava inuit iluatinnartut tamakku allanut suliffinnut ingerlaqqinnarsinnaasut, Marie Katrine Nielsen oqarpoq.

Marie Katrine Nielsen qullersat apererusuppai, ilinniaq iluatinnartoq sulilu naammassineqanngitsoq sooq ikerinnakkut

affakorsortumik ingerlaqqartunngortinneqassanersoq.

- Kommuneqarfik Sermersooq sinnerlugu soorunami nuannaarutigaarput, ilinniartitsisut tamarmik ilinniaqqinnissaminik ineriartorusullutik soqutiginnimmata. Assigineqanngitsumik ilinniaqqiffimmik periarfissiissuteqarpugut pingaartumik meeqqat atuarfiini ilinniartitsisunut tulluurtumik. Taakku ilinniaqqinnerat tamarmi akilernerqarpoq, minnerpaamillu ukiumut 40 tiiminik akiliunneqarlutik atuarsinnaapput. Ilinniarnerisalu ingerlanerini angalanerit ineqartitaanerillu tamarmik kursusimut tunngasut akilernerqarput. Ilinniaqqinnerillu taamaattut nunanut allanut sanilliunneqartatunut sanilliulluta takunerqarneq ajorput, Hans Peter Broberg oqarpoq.

Taassumalu erseqqissaatiga Kommuneqarfik sermersuumi ilinniartitsisut 50-t missaat ilinniaqqinnermik taama ittumik aqqusaagaqareersimasut, tassalu Kommuneqarfik sermersuumi ilinniartitsisut katikkaanni 10 procentii sinnerlugit ilinniaqqitsinneqareersimasut.

- 2013-14-imilu kommunemi ilinniartitsisut kursuserit ineqarnerannut ilinniaqqitsinneqarnerannullu aningaasarsuupput atorneqarput, ima amerlatigipput ilinniartitsisut 25-nik amerlanerusut ukiumut aningaasarsiaasa nalinginik naleqarlutik, Hans Peter Broberg oqarpoq.

Erseqqissaatigaalu ilinniartitsisut sisamat namminneerlutik qinigarigaat imminerminnut akeqassagaluarpalluunni ilinniaqqinnertik ingerlatiinnarumallugu.

- Ilinniartitsisunut ilinniaqqittunut atatillugu sipaarniarnermik eqqugaasoqanngilaq. Kommuneqarfik sermersuullu na kissaatigiinnaraa kursusinut tunngasunut aningaasartuutit unitsikkallarneqassasut, ukiup atuarfiusup uuma ingerlanerani tamakkiisumik pilersaarusiortoqarniassamat, Hans Peter Broberg nassuiaavoq.

- Kisiannimi ilinniartut ilaat anaanaq kisimiittuupput, namminerisaminik illoqarlutik, ima tamaviaartigipput allaat ilinniartitsisut sulinerup avataatigut aningaasaqarnertik annaannarlugu allarlunnarmik sulisariaqartarlutik, tamanna qanoq iliuuseqarfigneqarsinnaava? Aperiaarput.

- Ilinniartitsisut tamarmik ilisimatilluaqqissaarneqarnikuupput, ukiumi atuarfiusumi 2014-15-imi kursusinut ilinniaqqinnernullu tapiisoqassanngikkallartoq, ilinniaqqinnertillu nangikkusukkunikku tamanna namminneq akisussaaffigisariaqassagaat. Aammali ilisimatitsissutigaarput ilinniarnernik tapiissuteqarneq 2015-16-mi ammarneqaaqqik-kumaartoq.

Ilinniaqqittut sisamaasut namminneq aalajangerpaat ilinniarnertik nangeqqikkusullugu Kommuneqarfik sermersuumi atugassarititaasut qanoq ikkaluarpatalluunniit, Hans Peter Broberg naggasiivoq.

Under masteruddannelse: Jeg føler mig tacklet groft!

Tekst og foto: Karline Platou, journalist

De lærere, der tager på videre uddannelse, pukler med personlige omkostninger for nu må de selv bekoste uddannelsen. Selv en enlig mor oplever det som opslidende ekstra omkostning.

Lærere der ønsker en højere videreuddannelse fik tilbudet om uddannelse inden for pædagogik og psykologi i 2003. Ved tilbuddet fik man mulighed for en 3 årig bachelordannelse og samtidig åbnedes mulighed en for master videreuddannelse på samme betingelser. Ideen var og er at få videre uddannelse, der matcher på Atuarfitsialaks intentioner.

12 lærere startede på en videreuddannelse. Dette indebar, at de 12 fik bevilget uddannelsen og beholdt deres stilling som folkeskolelærere. Mens de var godt i gang med deres uddannelse fik de meddelelse om, at deres uddannelse var blevet ramt af en kommunal sparerunde med den konsekvens at de herefter selv måtte bekoste videreuddannelsen, hvis altså man valgte at fortsætte på uddannelsen herefter. Flere af lærerne valgte at stoppe videreuddannelsen midlertidig indtil fuld offentlig dækket uddannelse bliver genåbnet ad årene og i dag er der 4 lærere der trodser sparerunden. Beslutningen om at fortsætte indebar at lærerne selv skulle betale 8 procent af uddannelsen.

En af disse lærere er en enlig mor, Marie Katrine Nielsen, hun har selv en lejlighed og 2 børn, hun fortæller:

- Jeg må selv betale 8 procent af min egen løn til uddannelsen og ikke nok med det for i forbindelse med spare-runden er timeforbruget reduceret i mit arbejde. Ud fra mine egne beregninger sammenholdt med min grundløn er mine indtægter reduceret med hele 30 procent fortæller Marie Katrine.

Og for at kunne brødføde familien har hun måttet finde en 3. weekend arbejdsplads inden for helt tredje område.

- Mine nuværende lønninger er tilsammen så lave, at jeg i dag føler at der bliver spændt ben for mig. Ideen om videreuddannelse er i sig selv en god ting, og en uventede ændringer af forudsætningerne er næsten ikke til at bære, siger Marie Katrine.

Hun finder videreuddannelsen meget interessant og har overhovedet ingen idé om at stoppe den, også fordi de alle 4 mener at den overordnede målsætning som de har sat sig for, vil kunne realiseres, når den først er udvisket

efter en kommunal sparerunde.

- Jeg arbejder så meget, at jeg er at blive udmattet og energien slår ikke længere til. For at komme til hægterne må jeg lægge mig til at sove uden at have haft tid til lektier. Jeg har ikke længere tid til at omgås med min øvrige familie og venner for der er faktisk ingen tid ej heller råd til at pleje den side af min personlighed, der hverken råd til at se film i biografen eller gå til koncerter, fortæller Marie Katrine.

Det er ved at gå op for Marie Katrine Nielsen, at hun er ved at blive kørt ned.

- Jeg har svært ved at styre mine tanker, og planlægge fremtiden har jeg svært ved at overskue. De faglige teorier, jeg ellers har gennemlæst, har jeg svært ved at huske, og nu da jeg ligger søvnløs om natten er jeg ved at forstå, at jeg lider af stress. Hvis jeg skal have rimelig tid både til mine 2 børn og til min undervisning i skolen må jeg prioritere, forklarer Marie Katrine.

Selv om masteruddannelsen inden for psykologi og pædagogik har personlige og store økonomiske omkostninger vil hun ikke kvitte den og ønsker at mange af hendes lærerkolleger vil gennemgå uddannelsen.

- Hvis flere tog det skridt og videreuddanne sig inden for mit fagområde, ville resultatet blive at samarbejdet mellem skolen og forældrene vil blive mere kontinuerlig. I vores samarbejdsformer i dag er vi endnu ikke nået dertil, ikke til det høj niveau endnu for det forudsætter, at mange flere lærere har samme videreuddannelse som os.

- Man når nemlig meget mere uddybende teorier, hvor man bare strejfede kanterne under læreruddannelsen på seminariet, og det er interessant og stoffet er med til at udvikle studerendes horisont og dette giver solidere fundament som lærer. Under denne uddannelse er input af nye viden konstant, fortæller Marie Katrine begejstret. Marie Katrine Nielsen fortæller videre, at de grønlandske studerende sammenlignes med de finske . .

- Man plejer at sige, at vi kan nå den høje standard som finnerne idet de har nået det og det gennem deres uddannelse, derimod mener jeg, at vi ikke kan sammenlignes med dem fra Finland. For vi videreuddanner os samtidig med, at vi beholder og arbejder som lærere og kun har 1 times betalt forberedelsestid til rådighed og når man endelig skulle sammenligne os med finnerne må man også tage vores arbejdsmanerer i betragtning, siger Marie Katrine.

Under sin lærergerning har Marie Katrine også har erfaringer med lærerarbejde i bygden Kulusuk i Østgrønland

og der oplevede hun danske kolleger, der allerede har taget videreuddannelsen.

- De danske kolleger har fortalt hende at de gennemgik deres videreuddannelse uden nogen form for reduktion af deres uv-timer, ligesom jeg i dag videreuddanner mig under samme betingelser har de gennemgået videreuddannelsen.

Og når de opdagede hvilke gunstige forhold vi videreuddanner os under og mener, at vi er blevet forkælet med alle de fordele videreuddannelsen giver mulighed for. Tilskyndet af deres beretninger så jeg har forestillet mig, at jeg også ville kunne nå gennemføre videre uddannelsen under samme betingelser, og da jeg endelig startede opdagede hvor svært at gennemleve det hele, for da jeg fik flere uv-timer krævede det naturligvis øget arbejdspress, og da jeg ovenpå det hele fik mindre grundløn har jeg måttet finde ekstra indtægtskilde, fortæller Marie Katrine Nielsen.

Hun finder det kritisabelt, at videreuddannelserne blev ramt af kommunal sparerunde.

- Hvis sparekniven varer længere end lovet er jeg imod den, også fordi den rammer min pensionsopsparing. Det betyder jo, at jeg lægger 400 kr. mindre til min pension. Og hvis videreuddannelsen kommer til vare længere eksempelvis med flere år går det ud over min endelige pension, siger Marie Katrine.

En enlig mor med 2 børn, læreruddannet og er i gang med en videreuddannelse på en høj niveau og med høj husleje der må bruge al sine kræfter på sin videreuddannelse er ved at give op, og hun forsømmer at læse bøger

og øvrige læsestof med relation til uddannelsen.

- Jeg er så afkræftet at jeg kun kunne læse en bog i 2 måneder. Før i tiden kunne jeg have læst 5 bøger på samme tidsrum, samtidig er man i tvivl, det kunne jo ske, at man fik en meddelelse om, at al videre uddannelse er stillet i bero, siger Marie Katrine.

Mari Katrine har også bemærket, at sparerunden også har sine konsekvenser hos skolens elever for det kræver ofte ekstra indsats for lærerne.

- Jeg bemærker, at eleverne udtrykker deres behov, de er mere opmærksomheds krævende og udtrykker deres personlige og sociale behov på uheldig måde i skolen, siger hun.

Vi spurgte Marie Katrine om, hun ville gerne udtrykke fordelene ved deres videreuddannelse?

- De klare fordele er, siger hun, at Atuarfitsialak har sine gode intentioner, og hvis man skulle kunne nå intentionerne så må man bruge mange gode kræfter og solid viden for at virkeliggøre dem, og resultaterne er dem vore efterkommere vil nyde godt af, og hvis denne videreuddannelse bliver opgivet, så tror jeg at Atuarfitsialaks intentioner bliver sværere at nå, siger Marie Katrine.

Hun understreger også, at flere gode lærere var nødsaget til at søge andets sted pga. sparerunden.

- Flere af vore kolleger har måttet søge arbejde i andre byer, her søger de bedre lønninger der svarer til deres kvalifikationer og det var faktisk dem der opmuntrede os til at tage på videreuddannelse, disse hændelser viser os, at hvis det daglige arbejde ikke er med til at udvikle os, så må de gode søge bort, hvor der er udviklingspotentialer,

pointerer Marie Katrine.

Marie Katrine Nielsen har lyst til at spørge de høje herrer i centraladministrationen, på hvilke grundlag en god videreuddannelse måtte halveres eller stoppes midt i det hele?

På vegne af Sermersooq kommune er vi glade for, at vi har et lærerstab der har lyst til at videreuddannede sig. Kommunen har jo en buket af videreuddannelsesstilbud, der er skræddersyet til kommunens lærerstab. Deres videreuddannelse var blevet 100 procent dækket af kommunen og endda så godt, at de fik 40 timers årlig tilskud til lektielæsning. Og under hele deres uddannelseskurser fik de udgifterne dækket, både til rejser og ophold. Sådanne videreuddannelsesstilbud har man ikke andre steder, altså på de steder, hvor man ynder at sammenligne os med, siger Hans Peter Broberg. Og denne understreger, at hele 50 lærere har benyttet sig af dette videreuddannelses tilbud over hele kommune det vil igen sige, fortsætter H.P.Broberg, at hele 10 procent af lærerstaben er nu videreuddannet.

I finansåret 2013-14 brugte kommunen en masse penge til videreuddannelser, endda så meget, at bevillingen var svarende til 25 lærerstillinger i kommunen og mere til, siger H.P.Broberg.

Han vil med syv tommers søm slå fast, at de omtalte 4 lærere har frivilligt valgt at fortsætte med deres videreuddannelser også selv om beslutningen ville medføre personlige ofre, også økonomisk.

- På videreuddannelses området hos lærerne er der ingen der blev ramt. Det Kommuneqarfik Sermersooq var blot ude på, at videreuddannelses bevillingerne skulle

midlertidig stilles i bero i forbindelse med indeværende skoleår, for at derved at opnå at hele videreuddannelses praksisen revurderes og planlægges på ny, forklarer H.P.Broberg.

Men, det ændrer ikke ved, at nogle af lærerne er enlige mødre, har egen bolig og de er så hårdt ramte, at de har fundet flere jobs på arbejdsmarkedet for at kunne klare sig økonomisk, er der noget kommune kunne gøre noget ved? Spurgte vi ham.

- Samtlige lærere i kommunen var blevet grundigt orienteret om, at kursus- og videreuddannelses bevillingerne var for skoleåret 2014/15 midlertidig blevet stillet i bero i kommunen, og hvis nogen beslutter sig for at fortsætte deres videreuddannelse er det så for egen regning. Ved samme lejlighed oplyste vi lærerstaben, at kursus- og videre uddannelses tilbuddene ville blive genåbnet i skoleåret 2014/15.

De 4 lærere der valgte, at fortsætte på deres videreuddannelse uanset følgerne er deres eget ansvar, slutter Hans Peter Broberg.

iPads i Qeqqata: Stadig på ny is

Tekst og foto Inge S. Rasmussen, journalist.

Stort ansvar hos den enkelte skolelærer, hvis eleverne skal have udbytte af deres iPads

Det er nu et år siden lærerne i Qeqqata Kommunia fik udleveret deres iPads.

Fra november 2013 til januar 2014 har lærerne haft tre kursus-moduler af tre timer til at lære hvordan iPads kan bruges i undervisningen.

I februar fik eleverne så deres iPads, og måneden efter var turen kommet til daginstitutionerne.

Men indtil videre må projektet med iPads siges at være i sin spæde start i Qeqqata Kommunia.

Endnu har både lærere, forældre og elever til gode helt at forstå og udnytte de angiveligt mange fordele, der er ved den populære tavlecomputer.

Det er i hvert fald det – måske overfladiske – indtryk, der danner sig i løbet af tre korte dage i Sisimiut for denne skribent.

Nogle forældre taler lidt frustreret om manglende retningslinjer for, hvor og hvornår børnene skal bruge iPad'en.

- Jeg har meget sjældent set den (iPad'en) brugt til noget fagligt, siger Lena Schönwandt, der har to børn, som går i henholdsvis børnehave og 2. klasse.

Hun påpeger, at det kan være svært som forældre at bakke op om projektet, ikke mindst hvis man som udgangspunkt har en kritisk holdning til, at børn sidder hver for sig, optaget af at stirre ind i skærmen.

- Det gør det legalt at sidde hver for sig, og dermed risikerer børnene at mangle helt almindelige sociale kompetencer, siger Lena Schönwandt.

Uklart formål

En mere positiv holdning til brugen af iPads finder man hos Lenas mand, Esben Schönwandt, som selv er lærer og underviser i blandt andet dansk på mellemtrinnet.

Han bruger jævnligt iPad'en som redskab i sin undervisning, men efterlyser mere viden og kurser i hvordan.

De tre dages kurser i starten af året synes langt væk nu.

- Vi fik introduktion til iPads og forskellige måder at tænke undervisning på. Men siden har det stået stille, siger Esben Schönwandt.

Samtidig bliver det mere og mere klart for ham, at selve formålet med iPad-projektet er ved at gå tabt.

- Jeg spørger mig selv, hvad formålet er – og om vi arbejder hen mod det formål? Det er jo helt centralt for, om vi gør det rigtige, påpeger Esben Schönwandt.

Han oplever, at det foreløbig er meget op til ham selv at finde ud af, hvilke applikationer, der for eksempel er egnede til undervisning.

Erfaringsudveksling på lærerværelset i forbindelse med iPads er også noget, Esben Schönwandt ønsker sig mere af.

Projektleder Else Finne, Qeqqata Kommunia, og skoleinspektør Elna Heilmann, Maniitsoq, noterer i deres iPads.

- Vi er utroligt dårlige til at snakke om det og udvikle og udveksle erfaringer, mener han.

Samme oplevelse findes hos skoleinspektørerne, der i november måned mødtes til en workshop om ledelsesudvikling (læs mere andetsteds i Ilinniartitsisoq). Her blev iPad-projektet også nævnt som en udfordring i forhold både skole-hjem-samarbejdet og vidensdeling mellem lærerne.

Et redskab

Fra kommunens side er man også bevidst om, at der skal mere samarbejde og erfaringsudveksling mellem lærerne både i skolerne og på daginstitutionerne.

- Vi ser iPad'en som et redskab på linje med dengang computeren og tekstbehandlingsprogrammer afløste skrivemaskinen. For nogle lærere vil det umiddelbart være lettere at forholde sig til end for andre. Men vi tror på, at der med tiden bliver skabt en forståelse og en øget brug i undervisningen, siger kommunaldirektør Laust Løgstrup.

Der er da nok heller ikke nogen tvivl om, at iPad'en er kommet for at blive i kommunen.

Såvel på borgmesterkontoret som ude på skolerne bliver der noteret og fotograferet ved hjælp af en iPad. Det er bemærkelsesværdigt, hvordan notesbøgerne ikke længere er det foretrukne redskab, men må se sig afløst af en firkantet touch-skærm.

Og dét er måske første forudsætning for, at de 17 millioner kroner fra Villumfonden til deling mellem kommunerne i Midt og Syd med tiden vil vise sig at være en donation, der rækker længere ind i fremtiden end den normale løbetid på et par år for IT-udstyr.

iPad Qeqqani, suli sikorlaamiittutut ippoq

Ilinniartitsinut angisuumik akisussaaf-filiivoq iPad-tip atuartunut iluaqutaalluni atugaalernissaa

Tassa maannakkut ukioq ingerlareersimalerpoq Qeqqata Kommuni ilinniartitsisut iPad-timik tunineqarmatali. November 2013-miit januar 2014-mut ilinniartitsisut pingasoriartutik nal. akunnerini pingasukkaartuni iPad-tip atuartitsinermini qanoq atorineqarsinnaanerani pikkoris-sartinneqarput.

Februaarip qaammataani atuartunut agguanneqarput, qaammallu ataaseq ingerlaqqereermat meeqqeriviit aamma tuniorarneqarput.

Maannamullu ingerlasimaneq qimerlooraani Qeqqata kommuniani iPad-timik atuineq suli aallaqqaaterpiamini inissisimanerarneqartariaqarpoq, sulimi ilinniartitsisut, angajoqqaat atuartullu iPad-tip atorluarneqaruni periarfissu-ussutigigunagai paaseqqissaarsimanngilaat, taakkunani computeriusuni atororissaarutit allattarfissuavinnuatut isikkulinni piareersimasut.

Taama misigisaqarsorivoq - immaqa qallinnarsioralu-aqisumik – tusagassiororsi ulluni pingasuni sivikikkalua-qisuni, Sisimiuni alapernaasernermini.

Angajoqqaat ilaasa ernumassutigalugu oqaatigaat atorineqarneranut najoqqutassanik atuartut suli pissarsisimannginnerat, najoqqutassanimi allassimasariaqarsoraat qaqugu sumilu iPad-i atorineqarsinnaasariaqartoq.

- Akuttugaluaqisumik takusarpara iPad atuartitsissutini sammisqaarluni atorineqartoq, taama oqarpoq Lena Schønwendt marlunnik meeralik, meerai nukarleq paaq-qinnittarfimmiittuuvog angajullerlu 2.kl.-mi atuartuulluni. Tikkuarpaa angajoqqaatut iPad-tip atugaanera tapers-ersoruminaatsuusog pingaartumik tunngaviatigut naam-magisanngikkaani meerarisap skærmiinnavimmut sam-milluni issiasanera.

Atororissaarutip akuerisaatilersutut ippaa kisimiilluni nipaallilluinnarlunilu computerimik samminnitternara, meeqqammi ineriikkiartornermini inooqataasutut pikkor-luttumik inooqataalersinnaanerata, oqarpoq Lena Schøn-wandt.

Anguniagaq ersernerluttoq

Akuersaarnerusumik eqqarsariaarneq iPad-imik atuinnermut tunngatillugu Lenap uiani Esben Schønwendt-imi nam-mineq immikkortortaqarfiit aappaani ilinniartitsisuuvoq ilaatigullu qallunaatoortitsineq atuartitsissutigisarlu-gu. Nammineq iPad atuartitsinermini atorarpaa atororis-saarutitut atorlugu, atuilluarsinnaanerulernissaminut ilisi-masaqarnerulernissani anguniarlugu annertunerusumik pikkorissartinneqarnissi amigaatigalugu, oqaatigalugu. Aallartittussanngormat ulluni pingasuni pikkorissar-neqarnertik soorlu qangarujussuaq pisimasutut takor-looqajaavaa. Tamatumallu peqatigisaanik namminermini erseqqissigaluttuinnartumik paasiartuaarnerarpaa, iPad-tilersuinerup anguniagaata sopiaanerata erserner-sileralluttuinnarnera, taamalu iPad-teqartitsinerup isumaa annaaneqaleriartuinnarluni.

- Imminummi aperisalerpunga, sunnaana iPad-teqar-titsinerup anguniagarigaa – siunertaa anguniarlugu

sulinerput ingerlapparput? Apeqqutimmi immineq qiteraa siunertap anguniakkallu suunerata ilisimmaarineqarnis-saa, Esben tikkuaavoq.

Namminermini atororissaarummi aamma nammineq naalagaaffigeqisaminik applikationit sorliit atuartitsinermini atussallugit naleqquttuunersut. Kissaatiginartut ilagaat iPad-ti pillugu misilittakkanik ilinniartitsisut inaani ag-guaaaffigeqatigiinnerunissaq.

- Tupinnaannartumimmi atororissaarut pillugu nipanger-simavugut, oqaluunneq ajorpugut misilittakavullu avif-figeqatiginnissutinatik.

Misigissuseq taannarpiaq aamma atuarfiup pisortaqar-fiani atuuppoq, novembarip qaammataata ingerlanerani suleriaaseq/suleqatigeeriaaseq workshop-imik taanilik atorlugu pisortat piginnaanngorsarneqarnerminni sumut killissimanersut naliliiffigissallugu (t.p. allaaserisaq aviisip ilaani atuaruk). Tassani iPad-teqartitsinerup unammill-ernartuunera ilaatigut tikinneqarluni, unammillernartuisa angerlarsimaffinnik suleqatiginninneq ilinniartitsisullu ilisi-malikkaminnik ilaminnik aviffigeqatiginnitternarat aamma kalluarneqartunut ilaammata.

Atortussiaavoq

Kommunip tungaaniit aamma ilisimaarineqarpoq suleqa-tigiinneq annerusog tassaniittariaqartoq misilittakkanillu aviffigeqatigiittarneq atuarfinni meeqqerivinnilu aamma takussaarnerusariaqartoq.

- iPad-i tungitsinniit isigigatsigu atortussiatut atorlu-arniagassatut soorlumi skrivemaskiinatoqannguamiit computerimut nuukkatta. Soorunami ilinniartitsumiit ilinniartitsisumut aporfissaqalaartuassaaq, ilaat ilaminnit ajornannginaarusinnaassapput. Upperaarpullu piffissap ingerlanerani paasinnillerneruneg atuartitsinermilu iPad-timik atuinerulernerneq inissikkiartuaarumaartut, oqarpoq kommuneqarfiup pisortaanera Laust Løgstrup. Qularu-tigisariaqanngitsorli tassaavoq iPad-i kommuneqarfitsinni-ittuartsanngorluni maanna anngussimalersog. Tassami borgmesterip allaffianiinnaanngitsog aammalu atuarfinni iPad-i atorlugu assiliinerit eqqaamaniakkanillu allatuinerit ingerlanneqartarmata.

Maluginiagassaavormi pappialat atorlugit eqqaamasas-sanik allattuisarnerit atorunnaarmata, taakkuami taars-erneqarput skærmimi allattuinermik.

Tamannaasinnaavormi 17 million kroninik kommunit marluk akornanni avinneqartussanik aningaassanik tunis-suteqarnerup tunngavippiaa, aningaasanik nunap Qeqqa-nut Kujataanullu Willumsenfondip tunissuteqarnerata qiterpiaa, tunissut siunissamut qanittuinnarmut sam-misitaanngitsog IT-mimi atortakkatta ukiuni marluinnarni nalinginnaasumik atorsinnaasarnarat sipporlugu atuuttus-sialalugit tunissutit.

Allaatiginiittoq Inge S. Rasmussen, journalist.

Atuarfimmi socialráðgiverimik atorfeqartitsineq iluaqutaasoq

Allattoq assiliisorlu: Karline Platou, tusagassiortoq

Atuartup ilikkarnissaannaa kisiat pinagu, aammali inuttut pisariaqartitsinera isigisariaqarmat Kangillinnguit aturfiani socialráðgiverimik atorfeqartitsipput.

- Meeqqat klassemi atuaqatigiit 26-iuppata, taakkunanngalu meeqqat tallimat angerlarsimaffimminni ajornartorsiuteqarnertik pissutigalugu eqqissiviillioartapata, ilinniartitsisup nukiit annertuut taakkununnga tallimanut atortariaqartarpai, taamalu meeqqat sinneri 21-iusut tunulliunneqarsinnaasarlutik. Ilaatigut tamannarpiaq pissutigalugu ilinniartitsisullu atorfissaviinut oqilisaanniarlugit, aturfimmi socialráðgiverimik 2012-mi atorfinittisivugut, taama oqarpoq Kangillinnguit aturfiani pisortaq Dorthe Bidstrup.

Nuup Nuussuartaani aturfup Kangillinnguit aturfiaata socialráðgiveritut atorfinittisaraa socialráðgiveritut ilinniarimasooq Mikol Lyberth. Taassuma suliaa soppiaansooq paasiniaaffiniarlugu naapipparput oqaloqatigalugulu, atorfillumi taanna angajoqqaarpassuarnit ilisimaqqatorneqarpoq. Nuummilu taamatut atorfillit katillugit sisamaapput, Tasiilamilu aamma ataatsimik atorfinittisisoqammarpoq.

Mikol Lyberth

- Atorfik pineqartoq 2012-mi Nuummi aturfimmi aallartinneqarpoq, ilinniartitsisut oqilisaanneqarnissaat siunertarineqarluni. Ilinniartitsisut atuartumut malussarunik meeraq pisariaqartitsigunartoq siullertut meeraq paasiniaaffigalugu ilinniartitsisup oqaloqatigeqqaartarpaa, meearlu pisariaqartitsivippat aatsaat uannut innersuunneqarsinnaasarpooq. Immaqa meeraq eqqissiviitsusinnaavoq, nipaarlulluniluunniit imaluunniit aliasuppasitarluni. Ilinniartitsisorli kisimi innersuussisariaqanngilaq aammali angajoqqaat namminneq meerartik pillugu uannit oqaloqateqartarnissaanik innersuussisinnaapput, angajoqqaammi ilaqartarput meeqqaminnik killinnissinnaanngitsunik, Mikol Lyberth nassuiaavoq. Mikol Lyberth erseqqissaavoq, meeqqat ilaasa oqaasinngortitsinissartik pisariaqartittaqaagaat, oqaasinngortikkusutallil angajoqqaaminnut oqaatigerusuttarnagit, taamaammallu inummik allamik angajoqqaarinngisaminnik oqaloqateqarnissartik oqinnerutittarlugu, Mikol Lyberth oqaluttuarpoq.

– Oqaaseq socialráðgiveri tusaannarlugu, immaqa angajoqqaat ilaasa annilaarutigisinnaavaat. Meeraq ajornartorsiorpat, taava kommunemi socialeqarfimmut anngunneqartussanngussava? Aperaarput.

- Meeraq eqqissiviippat uagut nammineq aaqqinniaqqaartarparput, kisianni soorunami pinartoqarpat meeqqamut ulorianarsinnaasumik, taava soorunami kommunemi inunnik ikiisartunut annguttariaqassavarput. Ulorianartorsiunngippalli maani oqaloqatigiinneq aqutugalugu aaqqinniartarparput, Mikol Lyberth oqarpoq. Erseqqissaatigaali angajoqqaaqartoq suleqatikkuminaatsunik, angajoqqaatut qitornaasup ajornartorsiutaanik takunnikkusunngitsunik, naak meeqqap ajornartorsionera erseqqikkaluqisoq. Taamaattoqartillugulu kommunemut ingerlatitseqqiinnisaq pisariaqalersarpoq. Meeraq aturfimmi socialráðgiveriusumik oqaloqatigneqassappat angajoqqaat atsiortinneqaaqqaartussaapput, meeraq 15-t ataallugit ukioqarsimappat.

Meeqqat aamma angajoqqaaminnik annaasaqartarput

- Assersuutigalugu suliarisimasama ilagaat, meeqqat qatanngutigiiit arnaat kræftimik nappaateqarnini pissutigalugu toqujartortoq qatanngutigiiit kræftertumut qitornaasut, piffissami sivisuumi immikkut kisimiitillugit oqaloqatigisarpakka. Meeqqat taakku ammasumik aliasunnertik uannut oqaasinngortittarpaat, taamatuttaaq arnaata aamma toqujartornermini ammalluarluni qitornani oqaluulluarterlugit. Arnaat toqummat meeqqat taakku iluatsilluartumik ingerlaqqippat, anaanaarunnertillu qaangiaarlugu tamatumunngalu tunngavioarpiaq meeqqat pineqartut arnaminnit uannillu ammasumik oqaloqatigillu-

arneqartarnertik nukittorsaagitimmassuk, taamalu aamma atuaqataasa tamarmik meeqqat alianartumik eqqugaasi-manerat ilisimaarimmassuk, Mikol Lyberth oqaluttuarpoq. Meeqqat pineqartut arnaata toquneraniit maanna ukioq ataaseq qaangiutereerpoq, taamaakkaluartorli Mikolip meeqqat sulii oqaloqatigisarpari.

- Meeqqalli immikkut qaratsamikkut innarluuteqalaarsimagaangata soorlu; ADHD-eqarlutik autismeqalaarlutilluunniit taakku iluatsikkuminaassinnaapput. Meeqqat taama ittut rådgivningslærerimut ingerlateqqittarpakka immikkut ittumik iluuseqarfigisassaammata, uagullu socialrådgiveritut meeqqat qaratsamikkut akornuteqalaartut immikkut pikkoriffinginnatsigit, Mikol Lyberth nassuiaavoq. Taassuma maluginiartarpaa atuartoq eqqissiviippallaarpat, meeqqap eqqissilertornissaanik ilinniartitsisoq neriut-taraluaqisoq.

- Ilinniartitsisut tupinnangitsumik neriuteqartarput, atuartuutiminnik eqqissiviitsumik oqaloqatiginninnissamut innersuussigaangamik ingerlaannaq meeraq eqqissisimallissasoq, taamaattoqanngikkaangallu malunnartumik ilinniartitsisut pakatsisarput, kisianni paasitikkusunnartarput massakkorpiq meeqqap iluaqutiginnikkuniuk siunissami iluaqutigiumaaraa qularnarutigisassaannngimmat, Mikol Lyberth naggasiivoq.

Siornatigut atuarmiup pisortaata angajoqqaat oqaloqatigisaraluarpai

- Siornatigut angajoqqaat atuarmiup pisortaanit aggersarneqartalarput, aggersarneqaraangamillu inuttut sakkortuumik tiguisinnaasarpur, maanna angajoqqaat aggersarneqartussat socialrådgiverimut aggersarneqartalermata angajoqqaanik suleqateqarneq oqinnerulerpoq, qulaaniillu tikeq nittarlugu angajoqqaat naveersittutut misigisimasarnerigaluaq peerluni, naak uagut tungitsinniit naveersiniannikkaluartugut, Kangillinnnguani atuarmiup pisortaa Dorthe Bidstrup unnersiorpoq. Taanna erseqqissaavoq meeraqartartoq ilinniartitsisuminnut angajoqqaaminnullu oqaasinngortitserusunngitsunik, taamalu inummut allarluinnarmut tatigisinnaasaminnullu oqaluttuarusunnerusartunik. Taamalu socialrådgiveri ajornartorsiutinik pinaveersaartitsinermik annertuumik suliaqartartoq erseqqissaatigaa.

- Assersuutigalugu meeraq atuannngitsuukulappat, angajoqqaallu allaffigisaraluarlugit qisuariartoqarneq ajorpat, taava allatut ajornartumik socialrådgiverip klasselærerillu angerlarsimaffik pulaartarpaat, arlaatigut ikorfartugas-saansut paasinialugu. Taamaallilluni sulineq atuarmimiinnaq pinnani aamma angerlarsimaffimmut ornigun-neq pisinnaasarpog, taamalu qanimut ataqqeqatigiilluni suleqatigiinneq pilersarluni, Dorthe Bidstrup nassuiaavoq.

- Nangipporlu:

- Meeqqat misigissutsitik oqaasinngortinngikkaangamikkit timertik atorlugu qisuariartarput, taamaammat pingaarte-qaarput meeqqap oqaasinngortitsiuaarissaa, oqarpoq.

- *Socialrådgiverimik maanna ukiuni pingasunngulersuni atorfeqartitsivusi, allanut atuarminnut periuseq taanna innersuussinnaaviuk? Aperaarput.*

- Assut, neriuppunga tamatuma atorneqarnerulernissaa suliniutigineqassasoq, Dorthe Bidstrup kaammattuivoq. Erseqqissarpaalu socialrådgiverimik atorfeqartitsineq ilin-

niartitsisup atorfittut inissaraluanik inangiinnngitsoq atorfini-titsinerlu immikkoortusoq.

- Ukiut arfinillit maani atuarmimmi pisortatut sulivunga.

Pisortatut aallarteqqaarama pinartoqarnera pillugu 70-t missaanni nalunaarusiorpunga (underretning). Ukiunilu kingullerni socialrådgiveriqalernitta kingorna ukiumut tal-limariaannarlunga nalunaarusiorpunga, Dorthe Bidstrup oqarpoq.

Atuarmimmi pisortaassagaanni aamma atuartut oqimaaga-tigiissumik eqqumaffiginissaat Dorthe Bidstrup oqaati-gaa.

- Atuartoqarpoq aamma pikkorissunik, taakku ima pik-koritsigisimasinnaapput, atuaqatimik akornanni allaat pikkunaalliulersartunik. Taamaammat ukioq manna aallar-tippurput "kursus centerimik" taasarpur, tassani piffissami aalajangersimasumi atuartut sanngiinnerit nukittuullu im-mikkut atuartinneqarsinnaasappur, taamaallilluni atuartut nukittuut / pikkorissut unaminarnarulaartumik suliaqar-tinneqarsinnaaniassammata. Tassami atuarminni imaakka-juttarpoq atuartut sanngiinnerusut isiginiarpallaarlugit pikkorissut "ajornaviannngimmata" maluginiarneqanngin-nerulersarlutik, taamaallillutik atuartut pikkorissut aamma atuarmiminni pikkunaalliulersarput atuarnertillu eqiagiler-sarlugu, Dorthe Bidstrup nassuiaavoq.

- Nangipporlu:

- Atuartuutigut iluamik ilikkagaqarlutik anissappata atuarm-iup angerlarsimaffiullu suleqatigiilluinnarissaat nukittoog pisariaqarpoq, Dorthe Bidstrup naggasiivoq.

Ansættelse af socialrådgivere i skolen har gavnet

- Skolen må ikke tænke på barnets indlæring alene men derimod må den også tænke på barnets velbefindende på skolen, derfor ansætter man en socialrådgiver i Kangillinnnguit Atuarfia.

- Når elevantallet i en klasse er på 26, hvoraf 5 af dem har hjemmerelateret personlige problemer og i højre grad er med til at skabe uro i klassen bruger læreren en masse ressourcer og tid på disse 5 elever med den konsekvens, at resterende 21 elever overlades mere eller mindre til dem selv. Og netop for at dæmme op for situationen og for at få læreren tilbage til hans egentlige arbejde ansatte vi i 2012 en socialrådgiver, beretter skoleleder Dorthe Bidstrup til Ilinniartitsoqs læsere.

I Kangillinnnguit Atuarfia, altså i Nuuk, ansætter man en uddannet socialrådgiver ved navn Mikol Lyberth.

- Og for at vide nærmere om hendes arbejde mødtes vi med hende, og hun beretter at mange af forældrene ikke rigtig er klar over, at der findes en socialrådgiver på skolen.

I Nuuk by er der ansat 4 socialrådgivere i byens skoler og én er lige blevet ansat i Tasiilaq.

- Ansættelse af folk netop med den uddannelse startede i 2012 i Nuuks skoler med det klare formål at aflaste lærerne i deres gerning som lærer. Ordningen fungerer sådan, at når en lærer vurderer en elev formentlig bærer på personlige problemer indkalder læreren eleven til en samtale, og hvis samtalen bekræfter mistanken, beslutter man sig for at indstille eleven til mig. Årsagerne til indstillingen kan være mange ting, det kunne være eleven er for urolig eller lidt for stille og endda når læreren vurderer eleven måske er ked af det.

Meningen er ikke den, at det er alene læreren der har indstillingsret, forældrene er også meget velkomne til at indstille deres barn til samtale med mig for det er en kendt sag, at nogle forældre har svært ved, at styre deres barn, forklarer Mikol Lyberth.

Mikol Lyberth understreger, at flere af børnene har stærkt behov for at få sat tingene i relief og få sat ord på det og har det svært ved at få det sagt over for deres forældre, og derfor har behov for at kunne føre en samtale med en neutral person, for det virker lettere på denne måde, fortæller Mikol Lyberth.

Titlen er socialrådgiver og betegnelsen virker måske skræmmende på en del af forældre. Hvis det viser sig, at barnet har yderligere behov for at socialvæsenet må involveres, åbnes denne mulighed for barnet.

- Hvis barnet er urolig i skolesammenhæng er det vores egen opgave at få det løst og hvis det viser sig, at der er behov for yderligere indsats, hvis samtalen bestyrker en vis ængstelse for barnet, kontaktes og derved underrettes socialvæsenet om situationen. Og når vi kan konkludere, at der ingen grund er til ængstelse, begynder vi en egentlig samtaleterapi med barnet og ad denne vej at opbygge et solidere livsgrundlag.

Igen understreger socialrådgiveren, at hun nogle gange møder usamarbejdsvillige forældre, der i den grad er uvillige til at erkende, at deres barn bærer på problemer, der kan virke belastende for barnets tarv, til trods for der ophober endda synlige og følelige vanskeligheder hos barnet. Og når vi kommer til den status er vi selvfølgelig nødsaget til at indblande kommunen.

Når skolens socialrådgiver indblandes af en hver art indhentes først forældrenes underskrevne godkendelse af igangværende opfølgning, hvis barnet er under 15 år.

Børn oplever også at miste forældre

- Jeg kan som eksempel nævne en oplevelse hvor en søskendefloks mor led af en uhelbredelig kræft, moren svækkedes gradvis og var på vej til sit endeligt, gennem et længere periode førte jeg samtaler med børnene enkeltvis. Søskende flokken udtrykte deres sorg åbent og ærligt, beskrev deres fortvivelse over for mig ved at sætte ord på det. Samtidig førte moren åbne samtaler med sine børn. Og da det uundgåelige skete gennemgik børnene sorgen og livet gik videre uden de store problemer, og dette skyldes, mener jeg i al beskedenhed, at vi - både moren og jeg - førte opbyggelige samtaler undervejs. Samtidig var deres kammerater i deres respektive klasser klar over

at deres kammerater bar på en stor sorg, beretter Mikol Lyberth.

Siden deres mors sørgelige bortgang er der gået et år nu, og socialrådgiveren er stadig i gang med jævnlige samtaler med søsken-deflokken.

-Men, når vi møder børn med psykiske handicap, eksempelvis børn med synlige ADHD tendenser, er det straks noget andet. For børn, der har denne tendens, er vanskelige at arbejde med. Disse børn sendes videre til rådgivningslæreren i området og der tages hånd om barnet og straks igangsættes der særlige initiativer for at understøtte barnet, et gør vi betryggende foranstaltninger selv, forklarer Mikol Lyberth.

Hun fortæller at hun gang på gang støder på en situation, hvor barnet betragtes værende urolig og endda ustyrlig og når det endelig lykkedes for en lærer at få godkendelse af forældre håber læreren nærmest desperat på, at eleven genvender sit rolige jeg og snarest vende "omvendt" tilbage til klassen.

- Det er fuldt forståeligt, at læreren håber på en snarlig forbedring af eleven, når de tog det endelige indstilling til socialrådgiveren, og når lærerne genopliver de gamle vaner igen og igen oplever jeg, at læreren bliver skuffet, og det er mit inderlige ønske, at læreren forstår, at "behandlingen" måske ikke viser umiddelbare forbedringer lige nu, for jeg er overbevidst om resultatet af samtalerne nok skal vise sig senere hen, slutter Mikol Lyberth.

Før i tiden førte skoleinspektøren alvorssamtaler med forældre

Før i tiden indkalder skoleinspektøren forældrene til en samtale og man oplevede gang på gang, at ikke så få forældre tager indkaldelsen på ordlyd og nærmest oplevede den som fornærmende, og nu indkalder socialrådgiveren i stedet for og denne lille forskel gjorde, at samarbejdsrelationerne med forældre er blevet lettere, for derved undgår man, at oplevelsen af pegefingerr retorikken ligesom er blevet afskaffet, også selvom vi i ledelsen var langt fra ude med pegefingeren, beretter skoleleder i Kangillinnuit Atuarfiat Dorthe Bidstrup med udtalt tilfredshed i stemmen. Skolelederen understreger, at der findes børn, der for alt i verden vil undgå at sætte ord på det, de er usikre både overfor deres lærere og forældre, og finder det meget mere betryggende at åbne sig over for en 3.person. Her pointerer skolelederen, at en socialrådgiver kan iværksætte forebyggende arbejde bevisligt.

- Som eksempel fremfører skolelederen at når en elev gang på gang er fraværende,

og når forældrene undgår at reagere på skolens skriftlige henvendelser, aflægger socialrådgiveren sammen med klasselæreren hjemmet et besøg for derved ved selvsyn og gennem en personlig samtale kunne bedømme, om hjemmet trænger til en hjælpende hånd fra det offentlige, og hermed etablere et mere gensidigt og betryggende samarbejde mellem parterne, beretter Dorthe Bidstrup og hun fortsætter:

- Når børn er ude af stand til at kunne sætte ord på deres følelser, udtrykker de sig korporligt, derfor er det meget vigtigt, at barnet ustandseligt er villig til at kunne sætte ord på sine følelser, siger hun.

- Nu har I erfaringer med socialrådgivere gennem 3 år, er I villig til at anbefale over andre skoler at skolen ansætter samme?

- Ja, endda meget og jeg vil, uden forbehold, anbefale, at man igangsætter ansættelses bestræbelser af socialrådgivere i skolerne, fremfører hun.

- Samtidig understreger skolelederen, ved ansættelsen af socialrådgiver(e) erstattes lærere ad denne vej, nej langt fra, disse ansættelser honoreres fra helt andre kontoer end læreransættelser.

- Nu har jeg arbejdet som skoleleder gennem 6 år. Da jeg startede i sin tid sendte jeg 70 underretninger og i løbet af de seneste år siden vi fik en socialrådgiver har jeg afsendt 5 underretninger pr. år. Og som skoleleder er man ansat til at kunne dele sol og vind lige og i f.m. elever betyder det, at jeg må forholde mig ligevægtig i alle henseender.

- Jeg må understrege, at der mange gode og stabile elever i klasserne og vi får at vide, at de noget gange 'har fået nok af urolige kammerater'. Derfor har vi år startet en aflastningsklasse kaldet "kursus Center" deri, i en fastlagt periode, underviser vi de svage og stærke elever sammen, meningen er, at de stærke og dygtige elever får mulighed for, at kunne arbejde med mere udfordrende emner. Det er jo kendt sag, at man i folkeskolen er tilbøjelige til, at fokusere mere på de svage med den bagtanke, at de dygtige skal nok klare sig og af den grund "svigter" man de stærke i nogen grad og konsekvensen bliver, at også de stærke føler sig overset og overladt til sig selv, og de ofte begynder at miste lysten til at gå i skole, forklarer Dorthe Bidstrup. Og fortsætter: Hvis eleverne skal færdiggøre deres skolegang med gode og adgangsgivende eksaminer må et tæt samarbejde mellem skolen og hjemmet være den bærende søjle hele vejen igennem, slutter Dorthe Bidstrup.

Tekst og foto: Karline Platou, journalist,

Dorthe Bidstrup

A photograph of three people sitting in a room, likely during a workshop. On the left, a woman with short dark hair is looking towards the camera. In the center, a woman with glasses and dark hair is looking forward, holding a white mug. On the right, a man with glasses and a light blue sweater is looking towards the camera, also holding a white mug. They are sitting in wooden chairs. In the background, there is a desk with papers and a window with white frames. The title 'Skoleledere i' is overlaid in large, bold, black letters with a white outline.

Skoleledere i

Ledelses-workshop for skoleledere og topchefer i Qeqqata Kommunia.

Et nyt værktøj for at udvikle folkeskolen er taget i brug af Qeqqata Kommunia.

Som det har fremgået i medierne, arrangerede kommunen en workshop i ledelsesudvikling orkestreret af Michael Binzer, tidligere direktør Air Greenland og Tele-Post. Han har slået til lyd for at sætte fokus på skolelederne som en vigtig forudsætning for at realisere Atuarfitsialak.

Workshoppen med ledelsesudvikling er et led i arbejdet i Qeqqata Kommunia med at udvikle skoleområdet. Tidligere i år afholdt kommunen et inspirationsseminar med titlen "Fremtidens skole i Qeqqata Kommunia - hvor skal vi hen på skoleområdet?".

- Vi SKAL udvikle folkeskolen. Det er vort lands fremtid. Og landspolitikerne og de centrale institutioner skal også bidrage, lød det fra borgmester Hermann Berthelsen efter workshoppen.

Deltagerne var 12 repræsentanter for kommunens skolevæsen: Skole- og viceskoleinspektører samt embedsmænd fra kommunens administration.

Flere skoleledere fremhævede det vigtige i, at netop de ansvarlige embedsmænd, økonomidirektør Laust Løgstrup og uddannelseschef Henrik Soloy deltog.

- Det er vigtigt, at de hører direkte om vores udfordringer, sagde en deltager efterfølgende.

Gennem forskellige øvelser og diskussioner dagen igennem, viste Binzer deltagerne, at der måske ikke er

den store forskel på ledelse i erhvervslivet og i skolerne.

Rundkreds

Den første konkrete øvelse bestod i at "komme til stede". Være nærværende.

Her blev de 12 personer i gruppen placeret på stole i en rundkreds, der gjorde det umuligt for deltagerne at undvige hinandens blikke.

- Vi er nødt til at se hinanden i øjnene. Det skaber tillid, så vi tør dele ting. Også de ting, der er svære, forklarede Michael Binzer om den lidt utraditionelle form for stoleplacering på et lederkursus.

Dernæst skulle hver enkelt fortælle sin personlige historie, med fokus på, hvorfor vedkommende i dag beskæftiger sig med folkeskolen.

Ud fra deltagernes fortællinger stod det klart, at overraskende få faktisk havde drømt om at blive lærer fra starten af.

Men det fremgik også, at de i dag brænder for eleverne og deres kolleger på lærerværelserne. Dét er vigtigt at huske på og få videreformidlet til resten af lærerstaben.

Udfordringer

Når det handler om at tackle problemerne på arbejdspadsen, er det vigtigt at skelne imellem vilkår, man ikke kan gøre noget umiddelbart ved og vilkår, der er til at ændre på inden for en overskuelig tid.

Det er en god øvelse at prioritere mellem de to, så man ikke fortaber sig i ting, der alligevel er svære at

i rundkreds

gøre noget ved, fremhævede Michael Binzer under workshoppen.

På skoleområdet kunne det for eksempel være urolige børn, socialt udsatte børn og nedslidte skoler.

Alt sammen udfordringer for ansatte i skolevæsenet, men måske også ting, det er svært at ændre hurtigt. Dem kan man i stedet med fordel "parkere på p-pladsen" i overført betydning.

Den erkendelse vandt gehør hos deltagerne efterfølgende.

- Det er godt med p-pladsen til ting, vi ikke kan gøre noget ved, så vi har fokus på det, der står til at ændre, sagde viceskoleinspektør Bettina Hansen fra Minngortuunnguup Atuarfia.

Konfliktløsning

Workshoppen bød på flere forskellige metoder til at håndtere nogle af de problemfyldte situationer, der kan opstå for en leder i folkeskolen.

For eksempel den svære samtale med en lærerkollega, som har for meget fravær.

- Ledelse er én lang konfliktløsning, fastslog Michael Binzer.

Herefter introducerede han en klassisk metode for konfliktløsning, der viser hvordan kommunikation og samspillet mellem mennesker kan være afviklende, vedligeholdende og udviklende.

Netop dét konkrete ledelsesværktøj blev en "aha-oplevelse" for flere af deltagerne på workshoppen.

- Den udviklende samtale er et rigtig godt red-

skab, sagde Jonathan Petersen, skoleinspektør ved Nalunnguarmiut Atuarfia.

Et redskab, der for eksempel kan anvendes ved de årlige medarbejderudviklingssamtalerne (MUS).

- Jeg tænker man kan gøre brug af den udviklende adfærd ved MUS-samtalerne, sagde Marianne L. Olsen, der er ledende skolepsykolog ved Qeqqani Misi.

Triogrupper

Gruppearbejdet foregik i mindre grupper med tre personer, kaldet trio-grupper.

De var sammensat på tværs af arbejdspladserne, og det er meningen, at disse grupper skal fortsætte i perioderne mellem de to kommende workshops i starten af næste år.

- I skal selv finde løsninger og involvere hinanden.

Og nu har I et fælles, fortroligt rum til at kunne gøre det i, sagde Michael Binzer om konceptet med triogrupper, der blev positivt modtaget af deltagerne.

Frem til næste workshop i slutningen af januar, har deltagerne fået lektier for.

Grupperne skal nemlig rapportere om status på helt konkrete initiativer, de vil udføre for at løse problemerne på de tre områder: Forældresamarbejde, lærerengagement og fravær/bekæmpelse.

Inge S. Rasmussen, journalist

Pisortat piseq work-shop atorlugu kommuniani ataqarput

Periaaseq nutaaq atorlugu Qeqqata Kommuniati atuarfimmik ineriisaaneq atorlugu. Tusagassiorfitsigut tusarliorneqareersutut Qeqqata Kommuniati ingerlappaa pisortat piginnaangorsarnerat matumani ingerlatsisoralugu Michael Binzer, siorngatigut Tele Greenlandimi, Air Greenlandimi Tele-Postimilu pisor-taasimasooq. Taasumap atuarfiup pisortaasa Atuarfitsia-laap ineriartorteqqinneqarnissaani tunngaviliissussatut inissisimanerat tassaniittusassatut inissippaa.

Work-shopi pisortat piginnaangorsaaqqinnerini il-aavissutut tikkualugu atuarfeqarfiup ineriisaqqinneqar-nissaani qitiutillugu inissippaa. Ukioq manna siusin-nerusukkut pisumi Qeqqata Kommuniati "Siunissamut atuarfik Qeqqata Kommuniati – atuarfeqarnermi sumut ingerlassaagut? Taaguusikkaminik pikialaarfiussamik ataatsimeersuartitsivoq. Atuarfeqarnermi INERISAR-TARIAQARPARPUT. Nunattami siunissaraa. Nuna tamakkerlugu politiikerit qitiusumillu inissisimallutillugit pisortat ingerlataat tassani peqataasariaqarput, taama oqarpoq borgmester Hermann Berthelsen naappisi-maarerup naanerani.

Peqataasut tassaaq inuit aqqaneq-marluk kom-muneqarfimmi atuarfeqarfinniit sinniisutut peqataati-taasut: Atuarfiit pisortaata tullersortaallu qaffasissumilu atorfilittat qitiusuni allaffeqarfinni suliffillit.

Atuarfinni pisortat arlaqartut pingaartutut isigalugu erseqqissarpaat, akisussaallutik pisortaqaarfinni quller-sat peqataatinneqarnerat, tassaaq aningaasaqarner-mut direktøri Laust Løgstrup ilinniartitaanermilu pisor-taq Henrik Soloy. Pingaartuuvoq taakkua toqqaannart tusassamatigik unammilligassavut suliffeqarfitsinni atuakkagut, ataatsimeersuarnermi peqataasut ilaat oqarpoq.

Sungiusaatit assigiinngitsut oqallinnerillu atorlugit Binzerip peqataasut takutinniarpaq immaqaa atuarfimmik aqutsineq inuutissarsiummillu ingerlataqarluni su-liffeqarfimmik – aamma privatini – aqutsineq imminnut assingulluurtut.

Iloqqasumi

Pivusorsiorpalaaqqisumik sungiusaatit siulliit ilagaat "suliffimmut anngunneq" misigalugu tassa piareerluni sumiiffik nalornisinnguarnagu sulerusulluni.

Tassani peqataapput inuit aqqaneq-marluk issiavimmut ingillutik illoqqasunngorlutik imminnut arajutsisussaa-junnaarlugit inissitat.

- Pisariaqarpoq toqqaarluta immitsinnut isigisinnaanar-sarput. Tamatumap tatiginninneq pilersittassaraa, ilavullu aviffigeqatigisinnaalerpavut. Aamma ajornaku-soorsinnaasut ammarlutigik, Michael Binzer nassuiaa-voq, illoqqasup iluatinnaatai pisortat katersuuttanerini ileqqunnginnamik sungiusimanangissorinartut nas-suiaramigit.

Issiavimmut ingilluareernermi peqataasut tamarmik tulleriaarlutik imminnut tunngasumik oqaluttuassapput, pingaartillugu nassuiassallugu sooq meeqqat atuarfi-anni namminiulluni suliaqarnerluni.

Peqataasut oqalunnerini paasinarsivoq tupaallaatigi-nartumik taakkunannga ikittoralannguit kisimik ilinniartitsisunngornissartik takorluugarisimagaat.

Taamaattorli aamma peqataasuni malunnarpoq atu-artitaminnik qamannga pisumik uittassisuusut aamma taamatut suleqatitik ilinniartitsisut inaani naapittakka-tik eqqarsaatigalugit eqqarsariaaseqartut. Aamma oqaatigaat ilinniartitsisunut ingerlatseqqinnissartik pingaaruteqaqisoq.

ortaanerillu rlugu Qeqqatta aatsimiinnerat.

Unammilligassat

Suliffimmi ajornartorsiutit anigorniaraani pingaartillugu eqqumaffigisariaqarpoq paasigasuassallugu sorli-inukua periarfissaqartinneqartut anigorniarneqapal-lassinnaanissaminut sorliillu periarfissaqartitaappat ungasippallaanngitsukkut aaqqiifineqarnissaminik. Periarfissarititanut taakkununga suliaasat immikkoor-siterniarnarat sungiusaatsialaavoq, massami suliaasat ajornakusoorsinnaasut ajornannginnerusooq "iissanngi-laat" saqqumiunnaarsillugulu, Michael Binzer erseqqis-saavoq.

Atuarfimmu nuullugu ajornartoorutigineqartoq/-tut makkuusinnaapput; atuartut eqqissiviitsut/naalasseri-itsut, atuartut inooqatigiinnermi naalliutuillit atuarfiullu illutaasa pisoqalivallaarsimanerat.

Tamakkuupput atuarfeqarfimmi suliffillit unammilligas-saanut ilaasut, anigorniagassat imaasitsiaannarlugit qaangerneq ajornartut. Imaasioraanilu, anigorniagas-saq "toqqorallarlugu" inissikkallarneqarsinnaavoq uterfigeriaannaatillugu.

Taamma inissiigallartarnissamik innersuusineq ataat-simeersuarnermi peqataasunit tusarluarneqarpoq, tamanna kingusinnerusukkut atorluarneqalermat.

- Ila iluaqaaq inissiigallartarnissamik periaaseq, sulias-sanut imaasitsiaannarlugit anigoruminaatsunut taama-mi periarnikkut anigorasuarneqarsinnaasut aallussin-naassassavagut, Minngortunnguup Atuarfiani pisortap tullia Bettina Hansen.

Isumaqatigiinnginnerup qaangerneqartarnera

Work-shopeqarnermi pisortap pisumik anigoruminaal-luinnartumik suliaasaqalersarnermini periaaserisin-naasai assigiinngisitaartut arlaqartut saqqummius-suunneqarput. Assersuusiunneqarpoq suleqatip suliffimminik sumiginnaakkulasup ajornakusoornartor-siorfiusumik oqaloqatigineqartarnera.

- Pisortaanerup ilagilluinnarpaa isumaqatigiinngissuti-nik qaangiinniaasarneq, Michael Binzer tikkuavaq. Taamma oqareermermi kingorna qaangiinniaassarnerni ileqqutoqqat saqqummiuppai, periartarnermi taamaat-tuni takutinneqarpoq oqaloqatigiinnginnerup aniguniarfiu-sup illugiillunilu aqqusaartugassaqaarfiusup qanoq iluaqutaatigisarnera, anguneqartarpummi nunguusaan-erit, isumannaallisaanerit inerikkiartortitsilernerillu.

Saqqummiussamigut piviusorsiorfiusumi pisortat san-natissaanillusoq tunivai, eqeersillugit "massamimik" misigisaqartillugit, arlaqartummi taama misigisimallutik anersaamersitaapput.

- Oqaloqatigiinneq inerikkiartulerfiusussaq oqalotigin-ninnermi periaasit atussallugu periarfissatsialaavoq, oqarpoq Jonathan Petersen, Nalunnguuarfiup Atuarfiani pisortaasoq.

Oqaloqatiginneriaaseq aamma ukiumoortumik suleqat-inik inerisaalluni isumasioqatigiiffiusartumi (MUS)-imi atorluarneqakutsoorsinnaavoq.

- Isumaliorpunga inerikkiartortitsinissaq siunertaralugu oqaloqatiginneriaaseq MUS-imi atorluarsinnaasoq, oqarpoq Marianne L.Olsen Qeqqani siunnersuisar-fimmi Misi-mi skolepsykologini pisortaasoq.

Pingasuulluni eqimattamiinneq

Eqimattani suleqatigiinneq "pingasukassaalluni" suleqatigiinnertut ingerlanneqarpoq, taasami 'pingasu-kassaalluni eqimattamiinneq'. Eqimattani ilaatinneqar-put pisortaqaarfiit akimorlugit suleqatigiit, pilersaarutaa-vormi eqimattat work-shop-ip tullissaasa marluusussat akornanni suliaqatigiittarnissaat, naappeqqinnissat ukiup tulluuttup aallartisimalernerani piumaarput.

- Namminneerlusi aniguniutissanik nassaarniassallusi sulissaasi, ilasi suliani suliaminnilu akuliutissavasi. Maannakkut ataatsimoorussassinik, nipangiussif-fiusumilu suliaasasi ingerlatissavasi, oqarpoq Michael Binzer 'pingasukassa' suleriaasissaat aallaavissaallu tunniukkamiuk, periaaserlumi peqataasut ilassilluareer-paat.

Tulliani work-shop-peqarnissap, januaarip naalernerani pisussap peqataasut ilinniagassaminik angerlarlutik suliaasaminik pissarsipput. Eqimattat naammassiatik saqqummiukkumaarpaat, naammassisat ersarissunik timitalgassanik saqqummiussaqaassapput. Suleqatigii-nnermi sammineqassallutik: Angajoqqaanik suleqatigin-nineq, ilinniartitsisut suliaminnik uittassisut aamma sulinngittuukulanerup anigorniarnissaa.

Inge S. Rasmussen, journalist

Qaratsamikku innarluutillit “kulumbanngorlugit” atuartinneqartarput

Karline Platou, tusagassiorloq assiliisorlu

*Kommuneqarfik sermersuup sipaarniarn-
era pisuulluni meeqqat qaratsamikku
innarluutillit atuartinneqarnerat eqquga-
soq ilinniartitsisut isumaqarfigaat*

- Meeqqat arfineq-marluk immikkut atuartittariillit, ilaat autisimertut ilaallu innarluutaannik suussusersineq-
arnikuunngitsut (diagnose), maani “kulumbanngorlugit”
atuartittarpavut, taama oqarput, ukiuni 27-ni ilinniartitsis-
usimasoq Sara Lyberth aamma ukiuni 16-ni ilinniartitsis-
usimasoq Hansinaaraq Mikkelsen.

Sara Lyberth aamma Hansinaaraq Mikkelsen Nuussuup
atuarfiata special klassenut immikkoortortaani ilinniartit-
sisuupput, ukiaq mannalu aggustip 14-iani ininut atuar-
titsivigisassaminnut nutseramik init iserfigisaat suute-
qanngilluinnarput.

Meeqqat atuartitassaar arfinilinniit qulinik ukioqartuupput
kingusissuugamillu nalinginnaasumik ilikkareersimasas-
sanik sulii ilikkarsimangillat.

- Pisatarsiniaqquneqaratta pisattat atorussallu ami-
gaatigut tamaasa allattorpavut, sunaaffali siusinneru-
laartukku taamaaliorsimasussaagaluarluta. Tassami
pisiniartussanngorluta pileriallarpavut, Kommuneqarfik
sermersuup sipaarniartussanngornera pissutigalugu kon-
tot tamakkununga atugassat matuneqaqqammersimas-
ut, tamannalu assut uggornaqaaq, Sara Lyberth oqarpoq.

Ilinniartitsisulli meeqqanut autisimeqartunut atuartitsis-
iaqaramik namminneerlutik iliuuseqartariaqalerput. Eqaat-

sumillu eqqarsarsinnaanertik atorluartariaqalerlugu.

- Suna tamaat naqqaniit aallartippavut, pisattanik pikunik
iluattissarluta init pisatsersorpavut. Sumilluunniit ator-
tussaateqannginnatta, angerlarsimaffitsinniit puukunik
aggiussisarpugut. Apinnginneranilu nunap pigisaanik kat-
ersilluta, tassami meeqqat nukiminnik aqutsisinnaalernis-
sartik pisariaqarteqaat (motorik), pussugissartussaapput
assassornermillu ilinniartinneqartussaallutik, Sara Lyberth
oqarpoq.

Meeqqat special klassemiittartut tarnip nakorsaanit diag-
noselarneqarsimanngitsut arlaqarput.

- Pissusissamisooruupput, naqinnernik ilisarinnissin-
naannngitsut, ADHD-ertut, autistertut, tusilartullu immik-
koortillugit atuartinneqartussaagaluarpavut. Ukuli tamarmik
ataatsimoorinneqarput, Hansinaaraq Mikkelsen oqar-
poq.

-Marlussuit kisimik innarluutaat suussusersillugit diag-
noselarneqarsimapput, sinnerili tallimaasut nammineerlu-
ta eqqoriaanerput aallaavigalugu atuartittarpavut, tama-
rmillu ila assigiinneqaaq, Sara Lyberth nassuiaavoq.

Erseqqissaatigaalu meeqqat ilaat ima kingusitsigisartut
marlunnik pingasunilluunniit ukiulinnut piginnaasaat nal-
lersuunneqarsinnaallutik.

- Assersuutigalugu meeraaqqat pinnguaanik soorlu
legonik angisuunik pisariaqartitsigaluarpugut, tamakku
meeqqanut taakkununga ineriartortitsisinnammata,
legonilli pisinissatsinnut akissaqartinneqannginnatta,
facebook aqqutigalugu allaat ujaasigaluarpugut iluatitsi-
nata, Sara Lyberth oqarpoq.

Nangipporlu:

-Assersuutigalugu, meeraq ataaseq nammineq silarsuarmiittarpoq, ullut ilaanni oqaaseqanngiivittarpoq, ilaannilu oqallattaartarluni, taassuma innarluutaa nakorsaqqutigalugu suussusersineqarsimanngilaq (diagnoselerneqarsimanngilaq), takusinnaavarpulli autistimik innarluuteqarunartoq, taamungaannarlu uagut nammineq naliliinerput najoqqutaralugu atuartittarparput, Sara Hansiinaararlu tulleriisungarlutik oqaluttuarput.

Special klassemi atuartut iluamik atuartinneqassappata, ininik allanik sulil marlunnik ilinniartitsisut pisariaqartitsinerarlutik oqarput, minnerunngitsumillu atortussarpassuarnik meeqqanut pineqartunut immikkut naleqquttunik.

Aallartinneq pikkunartoq

- Aallarteqqaarnerput assut pikkunarpoq, tassami meeqqat atuartitassatta innarluutaat tigussaasumik suussusersinikuunngilagut. Meeqqat innarluutaasa tunngavii nalulluinnarlutik aallartippugut, naak sagsmappii atu-araluarlutik. Atuartitsinerput taakkununga naleqqusarniarlugu piffissap sivikitsup iluani init sisamariarlutik allanngortittarpavut. Ataaseq autisterunartoq silarsuarmiikkusuttarmat qamani inimi inoqanngitsumiisittarparput, ini natermi tungujortumik gummiq qallersimasumik madrasselik tikkuarlugu Hansiinaaraq Mikkelsen oqaluttuarpoq.

Hansiinaaraq Mikkelsenip aammalu Sara Lyberthip tupigusuutigaat angajoqqaat autismeqartunik qitornallit pisortaqaqfinnit qanoq eqqumaffigineqanngitsiginerat. - Angajoqqaat nillianerpaat tusaaneqartarput, tunu-arsimaartulli tusaaneqarneq ajorput. Angajoqqaat autismeqartunik qitornallit assut eqqumaffigineqanngilat. Angajoqqaat tamaviaarujussuaqqaarlutik aatsaat tusaaneqalaartarput, tamanna ilinniartitsisut takullugu tupinnartaqaaq, Sara Lyberth angajoqqaanut misiginneqatiginnilluni oqarpoq.

Atuartitsiniarnermi atugassarititaasut ilungersunarluartut, taamaattoq ilinniartinniakkatik alloriarfeqartartut takusarpaat.

-Ataasiakkaat siuariarfeqartut takusinnaagaangatsigit ilinniartitsisutut assorsuaq nuannaarutigisarpagut, Sara Lyberth oqarpoq.

Taamalu Danmarkimi autisteqartunut sullissinerup qanoq pitsaanerutigina assersuullugu.

-Danmarkimi atugassarititaasut pitsaanerujussuupput, tamakku tamarmik immikkut eqqumaffigineqartarput, taamattumik paasisinnaavara angajoqqaat qaratsamikkut innarluutilinnik qitornallit Danmarkimut nuukkusulersarmata, oqarpoq.

Politikerinullu ima kajumissaaripput:

- Politikerit akisussaasullu namminneq maanga pulaarlutik qanoq atugaqarnersugut takusassagaat kajumissaatigerusupparput, atuartitsinerlu misilissagaat. Namminneerlutik piviusut takugunikkit qanoq ilungersortigisugut immaqa aatsaat paasilissavaat, Sara Lyberth aamma Hansiinaaraq Mikkelsen naggasiipput.

Sipaarniarartoqanngilaq

Ilinniartitsisut meeqqallu qaratsamikkut innarluuteqarlutik atuartut atugaat akissutissarsiniarlutik Kommuneqarfik sermersuumut borgmesterimut Asii Chemnitz Narupimut saaffiginnippugut, taassumali saaffiginnissut atuariit qullersaqarfianut Hans Peter Brobergimut ingerlateqqippaa. Taanna aperaarput, Nuussuup atuariani special klassemi meeqqat atuartut arfineq-marluusut innarluutaat assiginngeqisut ataatsimoortillugit atuartinneqartarsimasut, amerlanerillu innarluutaat suussusersineqarsimanngimata, ilinniartitsisut atortussanik suuteqaratik suliarfik taamungaannaq ingerlanniarsarisarsimammasuk, tamanna qanoq isumaqarfigineraa.

- Atuartut pineqartut assiginnngitsunik ajornakusooruteqaraluaqisut immikkut ittumik aaqqiissuteqarfigineqarnikuupput, ilinniartitsisoqarluartinneqarput, tassami atuartut arfineq-marluusut minnerpaamik sisamanik ilinniartitsisoqartippavut. Aammalu atuartut ataasiakkaat pisariaqartitaat naapertorlugit atuakkatigut naleqqussarneqartarput. Qanorluunniit immikkut ilisimasallit atortigigaluaaraanni meeqqat ataasiakkaat innarluutaasa suussusersillugit diagnoselerneqarnissaasa tungaanut ukiorpassuit ingerlasinnaasarput.

- Aammalu ilinniartitsisut tamarmik innarluutilinnik innarluuteqanngitsunilluunniit ilinniartitsisuugaluarunik atuartuumik qanoq ituuneri ilinniaqqaartarpaat, taamaallutik atuakkatigut qanoq ikiorsiissanerlutik naleqqussarniassagamikku, Hans Peter Broberg oqarpoq.

Taassuma aamma erseqqissaatigaa, nutaamik klasselortoqarsimatillugu atortussanik nutaanik pisisoqartartoq, taamaattoqartillugulu nalinginnaasanngitsooq atortut tikiunnessaasa tungaannut piffissaq sivisusinnaasarmat. Taamalu erseqqissaatigaa atuarifik ukiaanerani aallartimamat klassemut tassunga atugassanik atortussanik tikittoqarsimasooq.

- Sipaarniarnermut sakkortuumik taakku eqqugaallutik oqarput, arlaatigut iliuuseqarfigisinnaavisigit? Aperaarput.

- Special klassenut sipaarniarartoqanngilaq, akerlianik 2013/14-mi 10 %-mik atuvallaartoqarsimammat, maanna tamanna appaaviginiarsaraarput. Special klassemilu tassani atuartut amerlanerusussaagaluartut allaat maanna ikinnerutippavut. Aammalu sisamanik ilinniartitsisunik atorfeqartitsilluta, Hans Peter Broberg oqarpoq.

Taanna apereqqipparput, ilinniartitsisut special klassemi ilinniartitsisuusut paasilluarsinnaagaat angajoqqaat qaratsamikkut innarluutilinnik meerallit meeqqamik atuarnissaat annaanneqassappat Danmarkimut nuunnissaminnik naggataatigut aalajangertarmata.

- Immikkut atuartittarialinnut atuartitsineq ajoquteqanngilaq, klassemi ilinniartitsisuusut taamatut oqartoqarnera ilisarisinnaanngilaat. Aammalu atuariup qullersaqarfiullu qularutiginnigilaat immikkut atuartittarialinnut Nuussuup aturia pitsaanerpaamik atuartitsisarmat, Hans Peter Broberg akissummini taama allappoq.

Børn med psykiske handicaps undervises i "klumper"

Hansiinaaraq Mikaelson og Sara Lyberth

Tekst og foto: Karline Platou, journalist

Dette skyldes Kommuneqarfik Sermer-sooq's besparelser på skoleområdet og denne form for undervisning skævvrider undervisningen uhensigtsmæssig, mener lærerne

Vi underviser børn med psykiske handicaps der er sat sammen i det der ligner en improviseret klasse, hvor børn ramt af autisme og udiagnostiserede handicaps blandes sammen, sådan siger lærer med 27 års undervisnings-erfaring Sara Lyberth sammen med kollegaen med 16 års undervisningserfaring, Hansiinaaraq Mikaelson, sammenstemmende.

Både Sara Lyberth og Hansiinaaraq Mikaelson er lærere i specialklasse afdelingen i Nuussuup Atuarfia, og da de startede skoleåret den 14. august i år kom de ind i et tomt klasseværelse.

Klassen består af 6-10 årige elever og deres handicaps gjorde, at deres kundskabs niveau er tilbagestående i forhold til de almene krav for skoleelever.

- Og da fik besked om at notere hvilke møbler vi kunne tænkte os at anskaffe os, noterede vi alt skolemøbler og materialer op og det viste sig hurtigt, at dette skulle vi have gjort nogen tidligere for tilfældet ville, at, da vi skulle

notere vore ønsker op, blev vi gjort bekendt med, at nu har kommunen besluttet sig en ny sparerunde med den beklagelige konsekvens, at kontiene var lige blevet lukket og ærgerligt var det, naturligvis, fortæller Sara Lyberth.

- Ikke desto mindre skulle lærerparret undervise elever med forskellige handicaps blandet med børn, der lider af autisme. Her må deres fleksibilitet og kreativitet træde i karakter.

- Vi måtte starte helt fra bunden af, og vi fandt brugte skolemøbler og indrettede lokalet med dem. Og da vi total manglede materialer, måtte vi medbringe diverse vare emballager af forskellige art. Og vi samlede diverse naturalier fra naturen inden sneen faldt, for det er sådan, at børnene skulle bl.a. styrketrænes og øve sig i at kunne styre motorikken og skulle øve sig i at kunne håndtere små og bittesmå ting med fingrene og skulle have skemalagt håndgerning, fortæller Sara Lyberth.

- Nogle af børnene i specialklassen er endnu ikke blevet diagnosticeret af skolepsykologen.

- Hvis man havde fulgt forskrifterne nøje, så skulle ordblinde, ADHD-elever, autismebørn og hørehæmmede undervises i hver sit specialområde. Men her har man samlet børnene, klumpet dem sammen i en klasse, fortæller Hansiinaaraq Mikaelson.

- Kun et par af børnene har fået deres handicap diagnosticeret og de resterende 5 børn har vi undervist med bind

for øjnene og I skulle bare vide at der er forskelle i gruppen, forklarer Sara Lyberth.

Endvidere gør hun opmærksom på, at nogle af dem er meget tilbagestående i forhold til deres alder dvs. nogle af dem befinder sig mentalt i 2-3 års alderen.

- Det vil igen sige, at, undervisningsmaterialet skulle egentlig bestå af store legoklodser for disse legetøj udvikler børnene mest, derimod er vi forhindret i at kunne bestille og købe klodserne da kommunen ikke har råd til at købe selv disse, vi har endda benyttet os af socialmediet face book for vi håbede, at vi ad denne vej kunne anskaffe os legoklodser, fortæller Sara Lyberth.

Og hun fortsætter:

- Jeg kan fortælle så meget, at hvert barn befinder sig i sin egen verden, nogen gange siger barnet slet ikke noget dagen lang, og det sker, at barnet kunne ytre sig flere gange om dagen og barnets egentlige handicap er ikke diagnosticeret endnu, vi antog dog, at det lider af autisme og ud fra egne antagelser underviser vi barnet, trods alt, beretter Sara og Hansiinaaraq lige efter hinanden. Hvis forholdene skulle være i orden mangler specialafdelingen 2 ekstra klasseværelser, siger lærerne og lokalerne skulle være fyldt op med en masse materialer tilpasset til klassens elever.

En udfordrende start

- Starten var mildest talt anstrengende, meget anstrengende en af grundene dertil bl.a. var at vi manglede uundgåelige retningslinjer for der var ingen håndgribelige beskrivelser, hvad elevernes svagheder var og er. Vi var ude af stand til at vide, hvilke handicaps eleverne har og tvivlen nagede os konstant, også selv om vi havde gennemgået deres sagsmapper igennem. Og for at indrette klasselokalet udefra vore egne antagelser, var vi nødsaget til at ændre indretningen hele fire gange i løbet af ganske kort tid. Bl.a. fordi, det barn som vi antog lider af autisme har i sin søgen efter sin egen identitet foretrukket at være i tilstødende rum for sig selv, i det rum hvor gulvet er dækket med blåfarvet gummi, der skulle barnet være udtrykte barnet og pegende på det, beretter Hansiinaaraq Lyberth.

De to forundres stærkt over, hvor ligegyldig forvaltningen har været overfor forældrepar, der har autismelidende barn hjemme.

- Forældre der råber højest bliver taget hånd om og dem der er af natur tilbageholdene bliver ladet i stikken. Forældre, hvis barn lider af autisme forbigår man bare. Først når de har været mange gruelige ting igennem, tager man en lille notits af dem, og man forundres stærkt over det forhold som folkeskolelærer, siger Sara Lyberth og sendte medfølelse tanker overfor sine elevers forældre.

Selvom forholdene kunne være bedre sporer vi dog alligevel, at vore elever modtager noget, de tager små skridt ad gangen.

- Når vi som lærere oplever, at de enkeltvis kunne fremvise en lille bitte tilegnelse af stoffet bliver vi alligevel af glæde, fortæller Sara Lyberth.

Og hun henviser til Danmark og sammenligner forholdene i vore to lande, hvor hun fremhæver, hvor godt man tager

sig af autister i Danmark.

- Arbejdsforholdene i Danmark er meget bedre og man hver lidelse særskilt også i skoletilbud, derfor har jeg en stor forståelse for forældre der har valgt at flytte, hvor behandlings- og undervisningsforholdene er meget bedre. Og de to folkeskolelærere har disse opmuntrende stille råd til vore politikere:

- Vi vil opmuntre vore kære politikere og deres ansvarsfulde rådgivere, at de aflægger et besøg hos os og ved selvsyn at se, hvilke forhold vi arbejder under og selv udførte en undervisning for derved ligesom at føle, hvor vanskeligt det kunne være. Det kunne jo være oplevelsen ville kunne vække deres bevidsthed om, hvilke arbejdsforhold de har sat os under og føle, hvor anstrengende det kan være for os, slutter Sara Lyberth og Hansiinaaraq Mikaelsen sammenstemmende.

Der er ikke sparet på det område

For at få belyst noget af situationen har vi rettet henvendelse til borgmester Asii Chemnitz Narup om de beskrevende forhold i artiklen og for at få besvaret nogle af spørgsmål, der naturlig nok er dukket op undervejs. Hun henviste os straks til skoledirektør Hans Peter Broberg, der er chef på området i Kommuneqarfik Sermersooq. Og vi spurgte ham følgende, hvordan kunne det være at 7 specialklasse elever med vidt forskellige lidelser kunne samles i en klasse i Nuussuup Atuarfia, i Nuuk, hvor man end ikke har sørget for, at få deres handicaps diagnosticeret i forvejen, og da lærerne ankom til skolen for at starte op, opdagede de, at lokalerne var tomme og endnu værre, der manglede diagnoser over disse elever, hvor lærerne måttet have startet helt fra bunden af med bind for øjnene, hensyn deres til elever.

- De omtalte elever med deres meget forskellige handicaps har vi sørget for, at de med bliver behandlet ekstra pænt, de 7 elever har mindst 4 lærere på. Og vi har endvidere sørget for, at de har mulighed for, at bruge særlige bøger alt efter, hvilke handicap hver enkelt har. Det er sådan, at uanset hvilke specialist(er) man har til sin rådighed, så kunne den endelige diagnosticering vente op til flere år før diagnosen foreligger.

- Man må herfra understrege, at uanset hvilke elever lærerne kommer til at arbejde med, er læreren og lærerne nødt til at lære eleverne at kende i den første periode efter det første møde, må undervejs danne sig idé om, hvilke elev/eleverne læreren har med at gøre, og det er netop den tid læreren finder ude af, hvilke undervisningsbøger og materialer den aktuelle elev er bedst tjent med, understreger Hans Peter Broberg.

SIDEN SIDST

Lisbeth Frederiksen, IMAK

Besparelser.

Som nævnt i sidste nummer af Ilinniartitsisoq, så har arbejdet i sekretariatet været præget af kommunale besparelser og deraf følgende afskedigelser. Desværre ser det ud til, at der kan blive tale om yderligere besparelser i 2015 ikke kun i Kommuneqarfik Sermersooq men også i de øvrige kommuner.

Konsekvenserne af besparelserne i Kommuneqarfik Sermersooq kombineret med høje klassekvotienter i Nuuk har allerede sat sine spor, idet IMAK får flere og flere henvendelser om langtidssygemeldte lærere, og lærere som har det rigtigt skidt, fordi de ikke føler, at de kan levere den undervisning, de gerne vil pga af mindre resurser.

Nye forhandlingsresultater.

Siden sidst er der indgået nye overenskomster med Efterskole Villads Villadsen og Maniitsume Efterskole. Forhandlingerne har været gode og konstruktive

De nye aftaler og overenskomster på det offentlige område.

Ledernes reguleringer skulle gerne i skrivende stund endelig være på plads, der har desværre været nogle vanskeligheder hermed i Kommuneqarfik Sermersooq og i Kommune Kujalleq.

De nyeste aftaler foreligger nu også på grønlandsk og kan findes på www.imak.gl. IMAK har ikke været involveret i oversættelserne, de er foretaget af Selvstyret. IMAK har fået oplyst at skulle der være uoverensstemmelser mellem de danske og de grønlandske udgaver af aftalerne/overenskomsterne, er det de danske udgaver, der er gældende, fordi forhandlingerne er foregået på dansk.

Kursus for tillidsrepræsentanter.

I sidste nummer kunne du under Siden Sidst læse om et kursus, som skulle afholdes som forsøgsprojekt, for at klæde især tillidsrepræsentanterne bedre på til at kunne tale med medlemmer, som er varslet afsked.

Dette kursus er nu afholdt i Nuuk og alle deltagere har udtrykt stor tilfredshed med forløbet. Erfaringerne fra dette kursus vil nu indgå i bestyrelsens drøftelser om fremtidig kursusvirksomhed for tillidsrepræsentanter.

Feriefonde.

Informationsmateriale om ansøgningsfrister mv. for feriefondene bliver sendt ud i den kommende tid, måske har I allerede modtaget materiale, når dette nummer af Ilinniartitsisoq kommer.

Vi håber I alle får en god jul og et godt nytår sammen med jeres nære.

www.im

KINGULLERMIT

Lisbeth Frederiksen, IMAK

Sipaarniarnerit.

Soorlu Ilinniartitsisumi kingullermi oqaatigineqareersaq Imak-ip allaffeqarfiani sulineq kommuneqarfiit sipaarniarnerinit tamatumalu kingunerisaanik soraarsitsinernit sunnersimaarneqangaatsiarpoq.

Kommuneqarfik sersersuup sipaarniarnerata kingunerisaaanik tassungalu atasumik Nuummi atuaqatigiiaat klassimi amerlanerulersinneqarnerat takussutissaqale-reerpoq, tassami kattuffippit ilinniartitsisuniit amerlanerujartuinnartunik sivisuumik sulisinnaanngikkallartussanik napparsimalersimasunik nalunaarutisillattaaginnaleqqa-voq, ilinniartitsisunit qamuuna anniaatilinnit misigisimasar-tunit ilinniartitsinerminni naammaginatutunniussisin-naajunaarsimallutik sipaarniuteqarnerup kingunerisaanik.

Isumaqatigiiniarsimanermit angusat nutaat.

Kingullermik saqqummernitta kingornatigut Effterskoli Vil-lads Villadsen Maniitsumilu Effterskole pisortatigoortumik isumaqatigiissuteqarfigineqarput. Tassani isumaqatigin-ninniarnarit ajunngitsumik ingerlasimapput isumaqatigi-ikkusunnermillu nipeqarsimallutik.

Nunatsinni Oqartussanik isumaqatigiissutigineqartut

Atuarfinni pisortat akissarsiaasa isumaqatigiissutit malil-lugit nutaanut aningaasarsiatigut aaqqiiffigineqarnissaat kiisami inissaminut ulluni makkunani pisimassaaq tapi-siassallu tunniunneqarsimassallutik, ajuusaarnartumik tapisiassat tunniunneqarnissaata tungaanut Kommune-qarfik Sersersuumi Kommune Kujallermilu ajornartorsi-utinik naapitsiffiusimavoq.

Isumaqatigiissutit nutaat maannakkut kalaallisuunngortin-neqarsimasut www.imak.gl-imi atuarneqarsinnaapput. Nutserneqarnerini IMAK-i akuuttinneqarsimanngilaq suliasarmi Namminersorlutik oqartussani ingerlanneqar-mat. IMAK-i ilisimatinneqarpoq oqaasertaani oqaatsit

atorneqartut, tassa qallunaatuup kalaallisuullu akornanni taava isumaqatigiissutit qallunaatuuta oqaasertai atuut-tut oqaatsimmi taakkua atorlugit isumaqatigiinniarnarit ingerlanneqarnikuupput.

Tatigisaallutik sinniisit pikkorissartinneqarnerat.

Aviisitsinni Kingullermiit maannamumi tusarliunneqarpoq pikkorissarnissaq misilillugu itisiliilluni sammisaqarnertut ingerlanneqassasoq, tassuuna anguniarlugu tatigisaallu-tik sinniisut suleqat soraarsinneqarnissamik nalunaarfigin-neqarsimatillugu suliasaminut piukkunnarsarneqarnis-saat.

Pikkorissarneq taanna Nuummi ingerlanneqarluni in-gerlanneqareersimalerpoq, peqataasullu tamarmiullutik pikkorissarnerup aaqquissuunneqarsimanera naammagi-simaaqalugu nalunaaruteqarput. Tassani misilittakkat ajunngivissut aallaavigalugit siulersuisut isummerfigisus-sanngorpaat siunissami Tatigisaallutik Sinniisut pikkoris-sartittarumaarnissaasa qanoq ingerlanneqartarumaar-nissaat.

Sulinngiffiup nalaani akiliunneqarluni angalasarnerit aningaasaateqarfiat.

Aningaasaateqarfimmut qinnuteqarnissamut piffissalius-sat allallumi pillugit paasissutissatut piffissami aggersumi nassiusuunneqarumaarput, immaqami aviisitta ttakkunis-saa sioqqullugu paasissutissat tigoreersimassavasi.

Neriuppugut tamannguassi juullisiorluarumaartusi ukiortaamullu ilaqutannguasi ilagalugit iserluarlusi.

*Ukiortaami pilluarit!
Godt nytår!*